

**AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO im. BRONISŁAWA CZECHA
w KRAKOWIE**

ANALIZA RYNKU TURYSTYCZNEGO KANADY

Opracowała:

**Natalia Prokop
I SUM Tir,
Gr.T2
Nr indeksu: 36978
Rok 2009**

Spis treści

Wstęp	3
I. Ogólna charakterystyka Kanady	4
1. 1. Położenie, podstawowe informacje	4
1. 2. Ukształtowanie powierzchni, klimat	6
1. 3. Zarys historii	7
1. 4. Ludność	7
1. 5. Podział administracyjny, ustrój	8
1. 6. Gospodarka	10
1. 7. Warunki rozwoju turystyki	11
1. 7. 1. Regiony turystyczne	11
1. 7. 2. Atrakcje turystyczne	15
1. 7. 3. Miasta warte zwiedzenia	15
1. 7. 4. Atrakcje przyrodnicze	18
1. 8. Komunikacja	21
II. Rynek recepcji turystycznej	23
2. 1. Kanada jako część regionu w międzynarodowym ruchu turystycznym	23
2. 2. Przyjazdy turystów do Kanady, wpływy z turystyki	25
2. 3. Cele przyjazdów do Kanady, przyjazdy w kwartałach	26
2. 4. Środki lokomocji	27
2. 5. Profile turystów przyjeżdżających do Kanady, miejsca zakwaterowania	27
2. 6. Odwiedzane regiony	28
III. Rynek emisji turystycznej	29
3. 1. Zagraniczna turystyka Kanadyjczyków	29
3. 2. Krajowa turystyka Kanadyjczyków	34
IV Znaczenie rynku turystycznego dla Polski	40
4. 1. Udział rynków zagranicznych w turystyce przyjazdowej do Polski	40
4. 2. Charakterystyka przyjazdów Kanadyjczyków do Polski	41
4. 3. Znaczenie rynku turystycznego Kanady wobec polskiej gospodarki	45
Zakończenie	47
Bibliografia	48
Spis map	49
Spis wykresów	49
Spis tabel	50

Wstęp

Niniejsza praca ma na celu zanalizowanie rynku turystycznego Kanady. To drugi co do wielkości kraj świata. Obejmuje północną część Ameryki Północnej bez Alaski i mówi się o niej potocznie : „Kraj żywicą pachnący”. Turystów przyciąga nie tylko piękno przyrody, wspaniałych parków ale także miasta o niespotykanym klimacie. Państwo to ma ogromne możliwości turystyczne, dlatego przyjeżdża do niego wiele podróżujących z całego świata. Kanada to niezwykle kraj o wielu walorach kulturowych oraz przyrodniczych, dlatego postanowiłam wybrać i podjąć próbę analizy rynku turystycznego tego państwa.

W pierwszym rozdziale zawarte są informacje ogólne na temat Kanady tj. położenie, ukształtowanie powierzchni, gospodarka, ustrój, ludność. A także warunki do rozwoju turystyki, w tym regiony turystyczne oraz dostępność komunikacyjna. Drugi rozdział dotyczy rynku recepcji turystycznej Kanady, z poszczególnych analiz wyniknie, kto najczęściej odwiedza ten kraj, najchętniej odwiedzane regiony, profile turystów, długość pobytu, środki lokomocji i tym podobne. Ponadto ukazane zostaną krótkoterminowe prognozy dotyczące turystyki w Kanadzie. Z trzeciego rozdziału można dowiedzieć się o emisji turystycznej Kanadyjczyków. Opisana jest tutaj turystyka krajowa oraz zagraniczna. W ostatnim, czwartym rozdziale zanalizowane jest znaczenie rynku turystycznego Kanady dla Polski, w jaki sposób wpływa na gospodarkę naszego kraju.

W pracy zostały wykorzystane książki oraz przewodniki dotyczące Kanady oraz międzynarodowe raporty WTO, oraz raporty Canadian Tourism Commission. A także liczne dane statystyczne dostępne na stronach internetowych.

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA KANADY

1.1 Położenie, podstawowe informacje.

Kanada jest drugim co do wielkości krajem świata. Zajmuje ok. 2/5 kontynentu. Ameryki Północnej. To państwo rozciągające się od Oceanu Atlantyckiego na wschodzie do Oceanu Spokojnego na zachodzie i Oceanu Arktycznego na północy. Na południu i północnym zachodzie graniczy ze Stanami Zjednoczonymi, granice morskie: na północy z Danią (Grenlandia) i na wschodzie z Francją (wyspy Saint-Pierre i Miquelon). Odległość między najdalszym punktem na północy a najdalszym na południu wynosi 4634 km, a między najdalej wysuniętymi punktami na zachodzie i wschodzie 5514 km.¹

Nazwa "Kanada" wywodzi się z języka jakim posługiwali się Indianie Huron. Pochodzi od słowa kanata oznaczającego "wioska". Według podania, słowo zostało użyte przez indiańskiego przewodnika dla nazwania terenu w okolicach dzisiejszego Quebec City. Słowa były skierowane do Samuela de Champlaina, który zrozumiał je jako nazwę kraju.

Język urzędowy: angielski, francuski

Stolica: Ottawa

Ustrój polityczny: monarchia konstytucyjna

Głowa państwa: monarcha Elżbieta II

W jej imieniu: gubernator generalny Michaëlle Jean

Szef rządu: premier Stephen Harper

Powierzchnia: 9 976 140 km²

Liczba ludności: 32 805 041

Konfederacja Kanady: 1 lipca 1867

Jednostka monetarna: dolar kanadyjski (CAD)

Strefa czasowa: UTC -3,5 do -8 - zima UTC-2,5 do -7 - lato

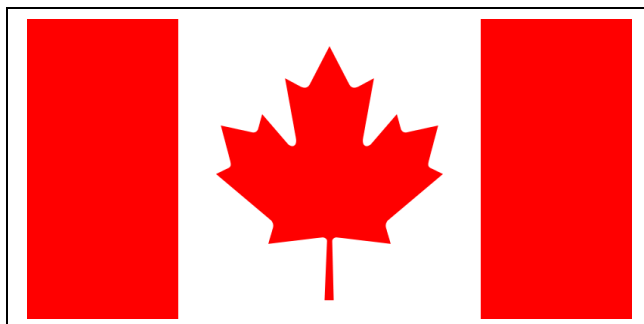
Hymn państwowy: O Canada

Domena internetowa: .ca

¹ Słabczyński Tadeusz, *Kanada : Mały przewodnik turystyczny*, Wyd. Krajowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1990, s. 5

Kod samochodowy: CDN

Kod telefoniczny: +1

Flaga Kanady

Źródło: www.przewodnik.onet.pl

Językami urzędowymi w Kanadzie są angielskie i francuski. Językiem angielskim mówi 66,8%, a francuskim 15,8 %, 16 % ludności posługuje się obydwojema językami.² Kanada jest członkiem ONZ, NAFTA, Wspólnoty Narodów, Frankofonii, NATO, G8, APEC.

Mapa nr 1 Kanada – położenie.

Źródło: <http://www.asenglish.pl/kanada/kanada.h>

² Kruczek Zygmunt, *Kraje Pozaeuropejskie- zarys geografii turystycznej*, wyd: Proksenia, Kraków 2008., s.

1. 2. Ukształtowanie powierzchni , klimat

Obszar Kanady obejmowany jest przez trzy oceany: na wschodzie Atlantycki, na zachodzie Spokojny, a na północy Arktyczny. Wybrzeża Kanady są dobrze rozwinięte. Na zachodzie wysokie, z licznymi fiordami i wyspami, będącymi częścią zanurzonego w oceanie fragmentu Gór Nadbrzeżnych. Archipelag tak utworzony obejmuje wiele setek wysp (część z nich leży w granicach Alaski), z których największymi są Vancouver Wyspa Królowej Charlotty. Wschodnie wybrzeża, nieco słabiej urozmaicone i niższe, tworzą półwyspy Labrador i Nowa Szkocja, oddzielone Zatoką Św. Wawrzyńca, a także wyspy Nowa Fundlandia, Cape Breton, Wyspa Księcia Edwarda, Anticosti i kilka pomniejszych. Wybrzeża północne są przeważnie niskie i posiadają wiele zatok i półwyspów. Do najznacniejszych zatok należą Zatoka Hudsona, Ungava, Coronation Mackenzie.

Kanadyjska Arktyka obejmuje szereg wysp skupionych w Archipelagu Arktycznym. Największymi wyspami tego archipelagu są Ziemia Baffina, Ellesmere'a. Wiktorii, Banksa i Wyspy Królowej Elżbiety. Większą część kontynentalnej Kanady tworzy tzw. Tarcza Kanadyjska. Obejmuje ona także większą część Archipelagu Arktycznego.

Tarcza Kanadyjska jest prekambryjskim tworem geologicznym, tworzącym rozległy płaskowyż o wysokości od 300 do 1100 metrów n.p.m. We wnętrzu Tarczy Kanadyjskiej istnieje nieckowe zagłębienie tworzące Zatokę Hudsona i nizinę ją okalającą (Nizina Hudsonska). Wschodnią krawędź tarczy tworzą Góry Torngat na Labradorze oraz kilka pomniejszych pasm górskich na Ziemi Baffina i Wyspie Ellesmere'a. Na południe od Tarczy Kanadyjskiej leży Kraina Wielkich Jezior Amerykańskich, Nizina Laurentańska (Nizina Rzeki św. Wawrzyńca) oraz Appalachy Kanadyjskie. Od zachodu Tarczę Kanadyjską otacza pas Równin Wewnętrznych. Ich północną częścią jest Nizina Rzeki Mackenzie. Na wschód od równin leży pasmo Kordyliery Kanadyjskie, które tworzą dwa główne pasma – Góry Skaliste i Góry Nadbrzeżne oraz szereg pomniejszych. Obszar pomiędzy tymi pasmami wypełniają wewnętrzne wyżyny. Oddzielnym masywem jest pasmo górskie oddzielające Alaskę od Jukonu – Góry Św. Eliasza.³

³ http://www.eszkola.pl/dzial/ameryka_kanada

1. 3. Zarys historii

Obszary dzisiejszej Kanady były zamieszkiwane przez ludy. Grupy myśliwskie przedostały się z Azji na Alaskę pomostem lądowym, jaki kiedyś łączył Amerykę i Azję. Były to plemiona Algonkinów oraz Atapasków. Na północ od tych dwóch grup żyli Eskimosi, którzy dostosowali się do niezwykle surowych warunków życia za kołem polarnym. Na południu natomiast osiedlili się Irokezi. Upadek Indian rozpoczął się wraz z przyjazdem przybyszy z Europy. (ok. 986 r.).⁴ Następnie Europejczykami, którzy badali atlantyckie wybrzeże Kanady, byli: John Cabot w 1497 r. – w imieniu Anglii oraz Jacques Cartier w 1534 r. – w imieniu Francji. Tak rozpoczął się czas kolonii francuskich oraz angielskich na terenach Kanady. Od XVI wieku wybrzeża Kanady penetrowali francuscy żeglarze, od początku XVII wieku trwała francuska kolonizacja kraju (Nowa Francja). W 1608 założono Québec. W XVIII wieku Francuzi byli stopniowo wypierani przez Brytyjczyków. W 1763 na mocy pokoju paryskiego Wielka Brytania przejęła Nową Francję, rozpoczynając brytyjską kolonizację kraju. W 1867 roku nastąpiło zjednoczenie brytyjskich posiadłości i wtedy zaczęła się historia Kanady jako państwa. Było to zjednoczenie brytyjskich kolonii leżących na północ od Rzeki Świętego Wawrzyńca, Wielkich Jezior oraz dalej na zachód od równoleżnika 48°N. Powstała Kanada jako państwo federalne o statusie dominium. W I wojnie światowej stała po stronie aliantów. W 1931 Kanada uzyskała niepodległość i została suwerennym członkiem brytyjskiej Wspólnoty Narodów. W II wojnie światowej stała po stronie aliantów. W 1945 roku została członkiem ONZ, a w 1949 NATO.

1. 4. Ludność

Według najnowszych danych Kanadę zamieszkuje 33, 31 tys. osób (Population by sex and age group).⁵ Jednak Kanada jest jednym z najsłabiej zaludnionych państw świata, przeciętnie na 1 km² przypadają 3 osoby. Kraj jest w wysokim stopniu zurbanizowany, aż 76,6% ludzi mieszka w miastach. Największe aglomeracje miejskie to: Montreal (3,3 mln), Toronto (4, 3 mln), Vancouver, Winnipeg, Ottawa, Hamilton, Edmonton.

Około 40 % Kanadyjczyków jest pochodzenia brytyjskiego, a 27 % to Franko-Kanadyjczycy (głównie w prowincji Quebec oraz Nowy Brunszwik). Pozostałe 10 % to

⁴ Franklin Paul, *Kanada*, Wyd. Wiedza i Życie, Warszawa 2001, s. 39

⁵ <http://www40.statcan.gc.ca/l01/cst01/demo10a-eng.htm>

Indianie, Eskimosi oraz ludność pochodzenia głównie niemieckiego, irlandzkiego, chińskiego, polskiego, ukraińskiego, włoskiego, holenderskiego.⁶

Struktura wiekowa: - Dzieci – 0 do 14 lat

– 17,3% Młodzież i dorośli w wieku produkcyjnym – 15 do 64 lat

– 69,2% Dorośli w wieku poprodukcyjnym – ponad 65 lat – 13,5%

Przyrost naturalny: 0,289%

Wskaźnik urodzin 10,75 urodzin/1000 osób

Wskaźnik śmierci 7,86 śmierci/1000 osób

Wskaźnik migracji 5,79 migracji/1000 osób

Struktura płci:

- przy urodzeniu – 1,05 mężczyzn/kobiet

- poniżej 15 lat – 1,05 mężczyzn/kobiet

- 15 do 64 lat – 1,01 mężczyzn/kobiet

- ponad 64 lat – 0,74 mężczyzn/kobiet

- w całej populacji – 0,98 mężczyzn/kobiet

Śmiertelność noworodków – 4,63 śmierci/1000 urodzin

Średnia długość życia

- cała populacja – 80,34 lata

- mężczyźni – 76,98 lata

- kobiety – 83,86 lata

- **Wskaźnik urodzin** – 1,61 dzieci/kobietę

1. 5. Podział administracyjny, ustrój.

Kanada jest konfederacją dziesięciu prowincji i trzech terytoriów. Prowincje to: Alberta, Kolumbia Brytyjska, Manitoba, Nowy Brunswik, Nowa Fundlandia i Labrador, Nowa Szkocja, Ontario, Wyspa Księcia Edwarda, Quebec i Saskatchewan. Terytoria to Nunavut, Terytoria Północno-Zachodnie i Yukon. Każda z wyżej wymienionych jednostek ma swoje oficjalne symbole oraz motto. Prowincje są bardziej niezależne od rządu federalnego niż terytoria. Są one odpowiedzialne za większość programów socjalnych, takich jak służba zdrowia, edukacja czy opieka społeczna.

⁶ Kruczek Zygmun, Kraje Pozaeuropejskie- zarys geografii turystycznej, wyd: Proksenia, Kraków 2008., s. 83-84

Mapa nr 2 Geopolityczna mapa Kanady – 10 prowincji i 3 terytoria

Źródło: www.encyklopedia.servis.pl/images/thumb/a/a3/

Wspólnie osiągają większe dochody niż Rząd Federalny. Używając swoich uprawnień, Rząd Federalny może zainicjować w prowincjach programy narodowe, takie jak np. zdrowotny *Canada Health Act*. Prowincje mają prawo ich zaniechać, jednak w praktyce zdarza się to rzadko. Aby mieć pewność, że opodatkowanie i świadczenie tych usług utrzymują się na podobnym poziomie w biedniejszych i bogatszych prowincjach, Rząd Federalny dysponuje dotacjami wyrównawczymi (*Equalization payments*). Każda z prowincji ma jednoizbowy parlament oraz rząd, na czele którego stoi Premier wybierany w taki sam sposób jak Premier Kanady. Każda prowincja posiada również gubernatora-porucznika, reprezentanta królowej – analogicznie do urzędu gubernatora generalnego Kanady, mianowanego z rekomendacji Premiera, aczkolwiek w ostatnich latach wzrasta stopień uzgadniania tych mianowań z rządami prowincjonalnymi.

Ustrój polityczny

Monarchia parlamentarna, głową państwa jest królowa Elżbieta II. Dwuizbowy parlament: Senat (105 członków, mianowanych przez gubernatora na czas nieokreślony, do 75. roku życia), Izba Gmin (308 członków, wybieranych w głosowaniu powszechnym na pięć lat).⁷

1. 6. Gospodarka

⁷ www.eszkola.pl/dzial/ameryka_kanada

Współcześnie Kanada jest krajem wysoko rozwiniętym pod względem rolniczo-przemysłowy. Rozwój gospodarczy Kanady odbywał się w kilku etapach, które wyróżniały się dominacją jakiejś dziedziny. W etapie kolonijnym dominował rozwój związany z pozyskiwaniem futer zwierząt leśnych, które następnie wysyłane były do Europy. W następnym etapie dominowało rolnictwo i leśnictwo, rozwinęło się i trwało aż do I wojny światowej wydobyć rudy. Wojna światowa sprzyjała rozwojowi górnictwa i przemysłu metalowego. II wojna światowa przyczyniła się do najgwałtowniejszego

Gospodarka Kanady zwłaszcza przemysł związał się z przemysłem Stanów Zjednoczonych. Nastąpiła niejako zmiana inwestora z Wielkiej Brytanii na USA. Zaczęło funkcjonować określenie "branch economy" co oznaczało, że gospodarka kanadyjska jest gałęzią gospodarki amerykańskiej. Głównymi surowcami Kanady są: gaz ziemny, ropa naftowa, złoto, węgiel, miedź, ruda żelaza, nikiel, cynk oraz drewno. Rozwinął się silnie przemysł samochodowy, papierniczy, hutniczy, elektromaszynowy i rolnictwo.

Głównymi produktami eksportowymi Kanady są samochody, części do nich, maszyny, produkty higieniczno-techniczne, ropa naftowa, gaz ziemny, produkty rolne i leśne.⁸

Zatrudnienie w turystyce

Zatrudnienie na rynku turystycznym w Kanadzie w roku 2008 znalazło 623 900 osób, spowodowało to wzrost o 2.1% do roku ubiegłego. Z czego najwięcej w sektorze gastronomii – 156 200, w bazie noclegowej – 155 500, w transporcie 83 800 oraz w innych turystycznych dziedzinach – 105 800. Co roku przybywa ludzi pracujących w branży turystycznej w Kanadzie.⁹

1. 7. Warunki rozwoju turystyki

1. 7. 1. Regiony turystyczne

⁸ Jepsen Tim, Lee Phil, Smith Tania, *Kanada*, Wyd. Bielsko-Biała : Pascal, 2002

⁹ Canadian Tourism Commission – „*National Tourism Indicators First Quarter 2008*”

Wg Jerzego Grocha i Marty Szostak w Kanadzie można wyróżnić 6 regionów turystycznych tj: Atlantycki, Quebec, Ontario, Prerii, Kordylierów i Północny.¹⁰

1. Region Atlantycki

To wyżynny na pn. i zach. oraz nizinny w pozostałej części obszar takich prowincji jak: Nowa Fundlandia, Nowa Szkocja, Nowy Brunswik i Wyspy Księcia Edwarda. Linia brzegowa jest silnie rozczłonkowana (liczne fiordy i zatoki z plażami). Głównym ośrodkiem gospodarczym i turystycznym regionu jest **Halifax** położony na wschodnim wybrzeżu Nowej Szkocji. Na Wzgórzu Cytadeli znajduje się punkt widokowy na miasto, założone w 1749 r. Duże tradycje historyczne ma St. John's na Nowej Fundlandii — jedno z najstarszych miast północnoamerykańskich (założone przez Francuzów w 1583 r.), a także Louisbourg na wyspie Cape Breton, z największą w Kanadzie zrekonstruowaną osadą francuską XVIII w. Pozostałości starego osadnictwa francuskiego zachowały się w Annapolis Valley, Caraquet (stara wieś akadyjska z 1757 r.) i Village Historique Acadien (skansen z okresu 1780-1880 r.). Osadnictwo szkockie przetrwało w wielu miejscowościach Nowej Szkocji. Szczególną sławą cieszy się Cavendish na Wyspie Księcia Edwarda, w którego pobliżu znajduje się dom z końca XIX w., znany jako dom Ani z Zielonego Wzgórza — bohaterki powieści Lucy Maud Montgomery, a także Charlottetown. Ze względu na zimne wody oceaniczne oraz częste mgły, uprawianie kąpieli morskich w omawianym regionie jest ograniczone głównie do południowego wybrzeża Zatoki Św. Wawrzyńca i Wyspy Księcia Edwarda (ośrodek turystyczny w Cavendish), co wiąże się z oddziaływaniem ciepłego Prądu Zatokowego. Większość nadmorskich miejscowości ma charakter wsi rybackich i jest licznie odwiedzana przez turystów głównie dzięki walorom widokowym. Dużą atrakcję turystyczną stanowią także parki narodowe, zwłaszcza: Gros Morne, Terra Nova, Cape Breton Highlands, Salmonier oraz Prince Edward Island.¹¹

2. Quebec

Quebec jest jedną z prowincji kanadyjskich, która była członkiem - założycielem Konfederacji Kanadyjskiej (w 1867r). Położona jest pomiędzy prowincjami - Ontario na

¹⁰ Kruczek Zygmunt, Kraje Pozaeuropejskie- zarys geografii turystycznej, wyd: Proksenia, Kraków 2008., s. 85

¹¹ Tamże, s. 85

zachodzie, Nowym Brunswikiem na wschodzie i Labradorem (ład stały, stanowiący część prowincji Nowa Fundlandia) na północy, oraz Stanami Zjednoczonymi na południu. Prowincja jest w dużym stopniu otoczona przez wodę: przez Cieśninę Hudson na północy, przez Zatokę St. Lawrence na wschodzie, oraz Zatokę James i Zatokę Hudson na zachodzie. W kierunku od północy ku południowi, Quebec składa się z trzech regionów geograficznych: Tarczy Kanadyjskiej, Niziny Św. Wawrzyńca (St. Lawrence) i Pogórza Apalachów. Tarcza Kanadyjska zajmuje około 60% powierzchni prowincji. Nizinę pokrywa przeszło milion jezior i rzek, a największa rzeka Św. Wawrzyńca o długości ponad 1.200 km.- największa droga wodna i zasób słodkiej wody na kontynencie amerykańskim - łączy Ocean Atlantycki z Wielkimi Jeziorami. Lasy w Quebec zajmują około połowy powierzchni prowincji. Pogórze Apalachów oddziela Quebec od USA.¹² Głównymi miastami regionu, a zarazem największymi ośrodkami ruchu turystycznego są Quebec i Montreal.

3. Ontario

Wyżynna prowincja, zamieszkiwana głównie przez ludność anglojęzyczną. Ontario jest najbardziej rozwiniętym gospodarczo regionem Kanady, a jego południowe obszary stanowią najsilniej zurbanizowane tereny w kraju. Ontario od północy graniczy z Zatoką Hudsona od zachodu z prowincją Manitobą, od wschodu z prowincją Quebec i od południa ze Stanami Zjednoczonymi - Minnesota, Michigan, Ohio, Pensylwania i Nowy Jork. Południowa część granicy z prowincją Quebec przebiega wzdłuż rzeki Ottawa, północna część jest linią prostą. Granica z prowincją Manitobą składa się z dwóch prostych odcinków.

Do głównych ośrodków miejskich należą Toronto i Ottawa. Jedną z największych atrakcji turystycznych omawianego regionu, a także całej Kanady, jest zachodnia część wodospadu Niagara, zwana Canadian Falls lub Horseshoe Falls. Głównym centrum ruchu turystycznego jest tu miejscowość **Niagara Falls**. Do licznie odwiedzanych miast należy też Stratford — słynne dzięki organizowanym w nim festiwalom szekspirowskim, Kingston - zabytki architektury wiktoriańskiej z pierwszej połowy XIX w. oraz Marrisburg — rekonstrukcja osady z XIX w. Region Ontario ma dogodne warunki do rozwoju narciarstwa, turystyki pieszej oraz sportów wodnych. Jest również interesujący dla miłośników przyrody, głównie dzięki licznym terenom chronionej fauny i flory (parki narodowe Georgian Bay Islands, Point Pelee, Pukaskwa oraz prowincjonalne Algonquin,

¹² www.exporter.pl

Ouetico i in.). Na jego atrakcyjność wpływa także wyjątkowy koloryt krajobrazów w porze jesiennej, związany z czerwienią liści klonów.

4. Region Prerii

Region Prerii obejmuje prowincje Manitoba, Saskatchewan oraz większą część Alberta. Przeważającym typem krajobrazu są tu płaskie lub faliste równiny, pokryte na północy lasem i tundrą, na południu zaś zajęte przez pola uprawne, które zastąpiły niemal całkowicie naturalną roślinność stepową. Krajobraz urozmaicają liczne jeziora polodowcowe (Winnipeg, Athabaska, Winnipegosis, Jezioro Reniferowe, Saskatchewan i in.).¹³ Prerie odznaczają się silnie zróżnicowaną strukturą etniczną ludności. Oprócz Anglików, Irlandczyków i Szkotów mieszkają tu pokaźne grupy Niemców, Ukraińców, Skandynawów, Holendrów i Polaków. Penetracja turystyczna omawianego regionu jest w znacznym stopniu uwarunkowana istnieniem połączeń komunikacyjnych, które w północnej jego części są niemal wyłącznie ograniczone do transportu lotniczego. Większe skupiska ludności miejskiej powstały w południowej części regionu. . Do licznie odwiedzanych należą m.in. Glacier, Banff, Jasper, Yoho, Kootenay, Mount Revelstoke, Waterton Lakes i Naganni.

5. Region Północny

Region ten obejmuje kontynentalną i wyspiarską część Terytoriów Północno-Zachodnich. Odznacza się surowym klimatem, który stanowi główny czynnik ograniczający jego aktywizację gospodarczą i penetrację turystyczną. Jest to kraina prawie nie zamieszkała. Wśród żyjącej tu ludności (kilkadziesiąt tysięcy osób) większość stanowią Eskimosi i Indianie. Stolicą regionu jest Yellowknife, będące także bazą wypadową dla wycieczek turystycznych (głównie samolotowych) do odległych rejonów kanadyjskiej Arktyki. Samolotowe podróże turystyczne są również organizowane z Frobisher Bay, które leży w południowej części Ziemi Baffina. Ich celem jest zwłaszcza park narodowy Auyuittuq, położony we wschodniej części wyspy.¹⁴

6. Region Kordylierów

To głównie pasma górskie Kordylierów, czyli Góry Skaliste oraz Nadbrzeżne. Największym miastem regionu jest Vancouver. W Kordylierach jest aż 10 parków

¹³ Kruczek Zygmunt, Kraje Pozaeuropejskie- zarys geografii turystycznej, wyd: Proksenia, Kraków 2008., s. 86

¹⁴ www.atrakcje-turystyczne.com

narodowych. Najczęściej odwiedzane to: Banff, Glacier, Jasper, Nahanni.¹⁵ Między parkami Banff a Jasper biegnie Banff-Jasper Highway — droga krajobrazowa prowadząca przez szczególnie malownicze rejony Gór Skalistych. Z walorów widokowych słynie również Alaska Highway. Droga ta zaczyna się w Dawson Creek i na terytorium Kanady kończy w parku narodowym Kluane w Górach Św. Eliasza. Górski krajobraz Kordylierów urozmaicają liczne jeziora polodowcowe i głębokie doliny rzeczne mające często charakter kanionów. Znane są zwłaszcza kaniony w parku narodowym Nahanni, w górach Mackenzie oraz kaniony rzek Fraser i Thompson w Górach Nadbrzeżnych. Słynna jest także dolina Okanagan (południowa część Kolumbii Brytyjskiej), w której leżą liczne rezerваты Indian oraz Skeena (środkowa część Gór Nadbrzeżnych), stanowiąca w przeszłości ważny szlak handlowy. Spotkać tu można liczne totemy indiańskie (w miejscowościach: Ksan, Kitwanga, Kispiox i in.). Region odznacza się szczególnie dogodnymi warunkami do rozwoju turystyki zimowej, zwłaszcza narciarstwa. Do głównych ośrodków sportów zimowych należą: Banff, Jasper, Revelstoke, Golden i Kimberley. Dzięki ocieplającym wpływom Prądu Północnopacyficznego możliwe jest również zażywanie kąpieli morskich. Większość nad morskich miejscowości wypoczynkowych leży w południowej części wybrzeża. Należą do nich m.in. **Victoria** — stolica Kolumbii Brytyjskiej, Parksville i Oualicum Beach.¹⁶

1. 7. 2. Atrakcje turystyczne

Kanada posiada wiele atrakcji turystycznych, w każdym regionie jest dużo miejsc, miast godnych odwiedzenia. **Kanada** to przede wszystkim piękno wspaniałej nie zanieczyszczonej przyrody, która zauroczy nas swoją wyjątkowością. Dużą ilość parków narodowych jak i rezerwatów przyrody oraz ośnieżonych zimą gór sprawia iż turystyka piesza, narciarstwo, wioślarstwo czy wyprawy rowerowe to jedne z najpopularniejszych

¹⁵ Kruczek Zygmunt, Kraje Pozaeuropejskie- zarys geografii turystycznej, wyd: Proksenia, Kraków 2008., s. 86

¹⁶ www.atrakcje-turystyczne.com

sposobów spędzania czasu wolnego przez **Kanadyjczyków** jako turystów. **Kanadyjczycy** są zagorzałymi kibicami sportowymi dlatego też takie sporty jak hokej (NHL), baseball, koszykówka czy futbol kanadyjski przyciągają tłumy widzów i turystów wzbudzając w nich duże emocje. Obok pasji sportowych warto też odwiedzić **Kanadę** ze względu na jej duże bogactwo kulturowe i przywiązanie do sztuki. **Kanada** to również wielkie metropolie takie jak **Toronto, Vancouver, Montreal, Quebec** i inne stanowiące centrum finansowe, edukacyjne i kulturalne kraju. Panuje przekonanie wśród turystów iż "**Kanada to Stany Zjednoczone bez wad**". Trudno nie zgodzić się z tą tezą gdyż czyste miasta, piękna przyroda i przede wszystkim mała gęstość zaludnienia sprawiają iż jest to swojego rodzaju oaza spokoju, pozbawiona większych problemów społecznych.

1. 7. 3. Miasta warte zwiedzenia

Ottawa — to stolica Kanady. Leży we wschodniej części prowincji Ontario nad rzeką Ottawą przy ujściu do niej rzeki Rideau i Gatineau. W Ottawie znajdują się bogate muzea, m.in. National Gallery of Canada i National Museum of Canada, zespół neogotyckich gmachów parlamentu wzniesiony w latach 1859-75 i rozbudowany w 1916 r., neoklasycystyczne budynki National Research Council of Canada i Rideau Hall. Wśród obiektów architektury na szczególną uwagę zasługuje zespół neogotyckich gmachów parlamentu (1859-75 r., rozbudowany w 1916 r.) oraz neoklasycystyczne budynki National Research Council i Rideau Hall. Wielkim wydarzeniem w życiu Ottawy jest Święto Wiosny — festiwal folklorystyczny, obchodzony w maju każdego roku. Miasto jest wówczas udekorowane kwiatami — głównie tulipanami dostarczonymi z Holandii.

Quebec — stolica prowincji — leży w górnej części estuarium Rzeki Św. Wawrzyńca. Jest podobny do starych miast europejskich (znajdują się w nim m.in. mury obronne). Do najważniejszych zabytków należą: cytadela (pierwsza połowa XIX w.) oraz budowle Starego Górnego Miasta (Old Upper Town) i Starego Dolnego Miasta (Old Lower Town), zwłaszcza ratusz - (pierwsza połowa XIX w.), bazylika Notre Dame (XVII w. klasztor Św. Urszuli i seminarium, XVII w. katedra Trójcy Świętej (początek XIX w.) i kościół Notre Dame des Victories (XVII w.) oraz hotel Chateau de Frontenac (XIX w.). W Paré d'Esplanade odbywają się każdego roku główne imprezy zimowego karnawału, trwającego 10 dni (festiwal podobny do Mardi Gras w Nowym Orleanie).

Widok na miasto Quebec
Źródło: www.przewodnik.onet.pl

Montreal - jego przedmieścia leżą na największej z wysp na Rzece Św. Wawrzyńca. Najstarszą część miasta stanowi rejon Vieux Montreal oraz Vieux Port nad Rzeką Św. Wawrzyńca. Zachowało się tu wiele budynków z XVII i XIX w., które zostały odrestaurowane i udostępnione dla turystów. Na miasto można spojrzeć z Quai Victoria - po stronie zachodniej przy brukowanych ulicach stoją domy zbudowane z szarego kamienia, w tle widoczne są drapacze chmur oraz wzgórze Mont Royal z Kościołem Oratoire St-Joseph; po wschodniej stronie natomiast rozciąga się widok na wyspy Ile-Notre-Dame z gigantyczną kolejką górską w La Ronde. Największą atrakcją turystyczną Montrealu stanowią Port i rue de la Commune - miejsca gdzie narodziło się miasto. Do ważnych zabytków miasta należy budowla Pointe-à-Caillicre Musée d'Archeologie et d'Histoire de Montreal w pobliżu Place Royal, na którą składają się fragmenty umocnień obronnych z XVII w. oraz kolumny wzniesione wokół ruin pierwszego katolickiego cmentarza w Montrealu. Na wschód od Place Jacques Carter, naprzeciw ratusza miejskiego Hôtel de Ville znajduje się wybudowany w 1705 r. kamienny budynek Château Ramezay, niegdyś siedziba gubernatora, obecnie muzeum sztuki. Nieopodal znajduje się Marché Bonsecours zwieńczona srebrną kopułą budowla. Na Place d'Arme, znajduje się bazylika Notre-Dame oraz Vieux Séminaire de St-Sulpice - jedna z najstarszych budowli w mieście. Miejscem wypoczynku mieszkańców Montrealu jest Parc Mont Royal, w którego centrum wybudowany jest pałac Grand Chalet - z jego tarasu roztacza się panoramiczny widok na miasto, Rzekę Św. Wawrzyńca i Góry Zielone. W zachodniej części parku leży jezioro Lac-aux-Castors. Inną wielką oazą zieleni w Montrealu jest Jardin Botanique de Montreal z Pawilonem Japońskiej Ceremonii

Herbaty oraz Ogrodem Przyjaźni Dream Lake. Ważnym elementem krajobrazu parku jest również stadion olimpijski Stade Olimpique wybudowany w związku z Igrzyskami Olimpijskimi w 1976 r. Obszarem o dużych walorach wypoczynkowych są Góry Laurentyńskie (Laurentides).¹⁷

Toronto — położone nad Jeziorem Ontario, jest największym miastem Kanady oraz jednym z jej głównych ośrodków przemysłowych, handlowych, komunikacyjnych i kulturalnych. W XVII w. istniała tu osada Indian Irokezów, która w 1720 r. została przekształcona przez Francuzów w faktorię handlu futrami i misję. Wśród licznych monumentalnych budowli na szczególną uwagę zasługuje zbudowana w 1975 r. wieża radiowo-telewizyjna CNN Tower, będąca najwyższym tego typu obiektem na świecie (533 m wys.). Zainteresowanie budzą również budowle reprezentacyjne z XIX i XX w., m.in. parlament, uniwersytet i ratusz. Toronto ma liczne muzea i galerie sztuki. Cenne eksponaty znajdują się zwłaszcza w The Royal Ontario Museum (dzieła sztuki chińskiej, egipskiej, greckiej i rzymskiej, kolekcja wyrobów indiańskich i eskimoskich) oraz Art Gallery of Ontario (zbiory malarstwa od XIV w., kolekcja rzeźb współczesnych). Atrakcję turystyczną stanowi Black Creek Pioneer — skansen budownictwa wiejskiego z XIX w., a także park wypoczynkowy Ontario Place (40 ha pow.), ogród zoologiczny oraz Wonderland — kanadyjski Disneyland, zbudowany w 1981 r. W Toronto odbywają się corocznie liczne imprezy folklorystyczne.

Calgary - Położone u stóp Gór Skalistych miasto jest metropolią południowej Alberty i idealnym punktem, z którego można ruszyć na zachód. Calgary ma sporo do zaoferowania miłośnikom sportów zimowych. Ale do miasta warto przyjechać też by zobaczyć znakomitą, eklektyczną kolekcję Glenbow Museum, stanowiącą świetne wprowadzenie do historii i dziedzictwa kanadyjskiego Zachodu, wjechać na szczyt Calgary Tower – mierzącego prawie 200 m. wysokości najpopularniejszego wieżowca i symbolu miasta. Ale wizytówką miasta jest doroczny, 10-dniowy kowbojski festiwal Calgary Stampede, na który przyjeżdża ok. 250 tys. widzów i uczestników. To największe rodeo na świecie.

Vancouver - Przepięknie położone miasto, pomiędzy oceanem a ośnieżonymi górami. Tuż za podmiejskimi domami wyrastają strome, zalesione zbocza gór – w kilka chwil możemy

¹⁷ www.wakacjezprzewodnikiem.pl

znaleźć się w środku dzikich terenów w głębi lądu. W samym mieście zielen jest wszechobecna – od ruchliwego portu, idyllicznych plaż i nadbrzeża aż po unikalne Chinatown, które jest niemal odrębnym miastem i po dzielnice drapaczy chmur. To w tym mieście powstał Greenpeace. Ale w Vancouver znajduje się także światowej klasy muzeum oraz znakomita orkiestra symfoniczna, działają zespoły operowe, teatralne i baletowe a latem odbywa się wiele festiwali. Warto zwiedzić Muzeum Antropologiczne, poświęcone sztuce i kulturze rdzennych mieszkańców regionu oraz Capilano River Regional Park z najdłuższym mostem wiszącym (137 m) przerzuconym nad wąwozem Capilano na wysokości 70 m.

Victoria - Nazwa nawiązuje do imienia królowej i ery wiktoriańskiej, o której zresztą przypominają liczne herbaciarnie, flagi brytyjskie, dudziarze, puby i imitacje obiektów z czasów imperialnych. O brytyjskiej historii miasta przypomina nie tylko The Royal British Columbia Museum, uznawane jest za jedno z najlepszych muzeów w Ameryce Północnej prezentujące historię rdzennej ludności Kanady ale przede wszystkim ogromny, imponujący budynek parlamentu zaprojektowany w wyjątkowym wiktoriańskim, stylu brytyjskiego ratusza.¹⁸

1. 7. 4. Atrakcje przyrodnicze

Parki Narodowe Kanady - **Kanada** posiada aż 41 **Parków Narodowych**, oraz setki mniejszych rezerwatów, które są nieodzowną atrakcją turystyczną przyjeżdżających tu spędzić swoje wakacje turystów. Rozległe tereny od **Oceanu Atlantyckiego** po **Pacyfik** jak i północne zmarzliny lodowe **Koła Podbiegunowego**, stanowią dom dla tysięcy zwierząt oraz rzadkich gatunków roślin. Znajdziemy tu największe wieloryby, po zające polarne, niedźwiedzie baribale czy polarne, renifery, lisy, łosie, orły, bizona i wiele innych gatunków zamieszkujących przepiękne **Parki Narodowe Kanady**. Aby poznać je wszystkie i zobaczyć piękne zdjęcia kliknij link poniżej a przeniesiemy cię w ten magiczny świat.

Wielkie Jeziora i Wodospad Niagara - Do największych słodkowodnych zbiorników **Kanady** należą graniczące z **USA**, **Jezioro Górne**, **Jezioro Huron**, **Jezioro Erie**, **Jezioro Ontario** oraz położone na tylko na terytorium **Kanady**, **Wielkie Jezioro Niedźwiedzie**, **Wielkie Jezioro Niewolnicze**, **Jezioro Athabaska**, **Jezioro Reniferowe**, **Jezioro**

¹⁸ www.odyssei.com

Winnipeg

i wiele mniejszych. Wielkie jeziora to główny magnes przyciągający turystów do **Kanady**. Ich czyste wody oraz piękna otaczająca przyroda jak i możliwość aktywnego wypoczynku, sprawiają iż miłośnicy wędkarstwa, kajakarstwa, żeglarstwa, pływania czy też kempingu na łonie natury, stały się tu najpopularniejszymi formami wypoczynku.

Wodospad Niagara - to jedna z największych atrakcji środkowo-wschodniej części **USA i Kanady**. Rzeka **Niagara**, płynąca z jeziora **Erie** do jeziora **Ontario**, tworzy przepiękny obszerny wodospad o 50 metrach wysokości. Ponieważ wodospad leży na granicy tych krajów podzielony on został na dwie części, kanadyjską i amerykańską. Amerykańska część to **American Bridal Veil (czyli welon panny młodej)**, która rozdzielona jest wąską wyspą **Luna Island** oraz część "kanadyjska" **Horseshoe (czyli podkowa)**. Kanadyjska strona wodospadu jest dużo bardziej atrakcyjna dla turystów gdyż ma się z niej widok prosto na spadającą wodę kaskady amerykańskiej, jak również dobry widok na kaskadę kanadyjską, choć ta jest z reguły częściowo zasłonięta obłokami kropelek nieustannie tworzonymi przez spadające masy wody. Dlatego też osoby mające wybór obejrzenia tego wodospadu powinny zobaczyć go właśnie z Kanadyjskiej strony.

Wodospad Niagara widziany z lotu ptaka

Źródło: www.rynekturystyczny.pl

Wyspa Vancouver - Wyspa Vancouver jest jednym z najczęściej odwiedzanych przez turystów miejsc w zachodniej części Kanady. Na jej popularność wpływają nie tyle krajobrazy ale położenie – w pobliżu miasta Vancouver. Jest drugim co do wielkości miastem Kolumbii Brytyjskiej, przyciągającym rocznie dwa miliony turystów, w większości amerykańskich. Wyspa Vancouver słynie z wielorybów, które można obserwować w trakcie wypraw z Victorii, Tofino i Ucluelet. Na zróżnicowany krajobraz składa się ośnieżone góry, które rozdzielają obszar na dwie części: słabo zaludnione, pofałdowane tereny na zachodnim wybrzeżu oraz niziny na wschodzie. Północne i południowe krańce osłaniają wzgórza. Prawie całą wyspę porastają bujne lasy, które stanowią podstawę bardzo dochodowego w Kolumbii Brytyjskiej przemysłu drzewnego.

Ziemia Baffina - rozległa wyspa na Oceanie Arktycznym, obejmuje pół miliona kilometrów arktycznego przestworu, gdzie główną atrakcją jest Auyuittuq National Park Reserve, położony na półwyspie Cumberland. Pośrodku parku wznosi się potężna czapa lodowa Penney, pozostałość po lodowcu, który pokrywał większość Kanady na wschód od Gór Skalistych 18 tys. lat temu. Główny szlak turystyczny to 110-kilometrowy Pangnirtung/Aksayuk Pass, wiodący przez góry między zatoką Cumberland a Cieśniną Davisa. Mimo bezlitosnego zimna nie brakuje na tym obszarze flory i fauny: latem skąpa roślinność tundry rozkwita zielenią, a świat zwierzęcy zadziwia różnorodnością – żyją tu m.in. lemingi, niedźwiedzie polarne, karibu, zające i lisy polarne, gęsi śnieżycy, sokoły wędrowne, narwale, morsy, wale grenlandzkie i białe, a także foki grenlandzkie.

Georgian Bay Islands National Park - obejmuje ok. 60 wysp na jeziorze Huron – od Honey Harbour po Twelve Mile Bay, ok. 50 km na północ. Charakterystyczne dla parku są dwa typy krajobrazu – polodowcowe skały tarczy kanadyjskiej oraz lasy typowe dla południa. Na wyspie wyznaczono 11 krótkich szlaków turystycznych, z których dwa zaczynają się na pływającej przystani Cedar Spring, na południowo-wschodnim brzegu.

Banff National Park - najbardziej znany z parków narodowych w Górach Skalistych. Jest chyba największą atrakcją turystyczną w Kanadzie, co, niestety, oznacza tłumy ludzi nie

tylko w największych miejscowościach, Banff i Lake Louise, ale także na większości szlaków (w sumie ok. 1500 km długości).¹⁹

Obiekty z Listy Światowego Dziedzictwa UNESCO

- 1978 - Narodowy Park Historyczny L'Anse aux Meadows - pozostałości wioski Wikingów
 - * 1978 - Park Narodowy Nahanni
 - * 1979 - Regionalny Park Dinozaurów
 - * 1979 - Parki Narodowe Kluane/ Wrangell-St. Elias / Zatoki Lodowcowej (Glacier Bay)/ Tatshenshini-Alsek (zapis rozszerzany w latach 1992 i 1994) - wraz ze Stanami Zjednoczonymi
 - * 1981 - Wioska indiańska w SGAang Gwaii (Wyspa Anthony)
 - * 1981 - 'Urwisko Bizonów' (Head-Smashed-in Buffalo Jump)
 - * 1983 - Park Narodowy Wood Buffalo, największe siedlisko bizonów w Ameryce Pn.
 - * 1984 - Parki kanadyjskich Gór Skalistych (wpis rozszerzony w 1990)
 - * 1985 - Zabytkowa dzielnica Québecu
 - * 1987 - Park Narodowy Gros Morne
 - * 1995 - Zespół zabytkowy w Lunenburgu
 - * 1995 - Międzynarodowy Park Pokoju Waterton-Glacier - wraz ze Stanami Zjednoczonymi
 - * 1999 - Park Miguasha ze skamieniałościami ryb z okresu Dewonu
 - * 2007 - Kanał Rideau (K)
 - * 2008 - Joggins Fossil Cliffs w Nowej Szkocji (P)²⁰

1. 8. Komunikacja

Kanada posiada bardzo dobrze rozwinięty transport. Jednak ze względu na dużą powierzchnię, gęstość sieci komunikacyjnej nie jest duża. Podstawą systemu komunikacyjnego jest transkontynentalna autostrada i dwie linie kolejowe, które łączą Atlantyk z Pacyfikiem. Długość dróg w Kanadzie to 888 4270km. A linii kolejowych 194 000 km. Dobrze rozwinięty jest transport lotniczy, zwłaszcza w PN., arktycznej części

¹⁹ www.przewodnik.onet.pl

²⁰ www.odyssei.com

kraju. W południowej części natomiast duża rolę odgrywa tani transport wodny, który wykorzystuje rzeki: Św. Wawrzyńca i system Wielkich Jezior.²¹

Podróż Polska – Kanada - Z Polski bezpośrednie przeloty zapewniają PLL LOT. Samoloty latają z Warszawy do Toronto (cały rok), i Edmonton (tylko 19V- 22X). Do Kanady jednak można polecieć z przesiadką w jednym z portów europejskich. Są to linie takie jak: Air France, KLM, British Airways, Tarom, Malev, CSA, Alitalia.²²

Brak wizy dla Polaków na pobyt turystyczny - Z dniem 1 marca 2008 dla obywateli polskich nie jest wymagana wiza na wyjazd w celach turystycznych. Możemy jeździć do tego kraju z paszportem, przy czym pobyt nie może być dłuższy niż trzy miesiące. Zniesienie wiz jest wynikiem zaangażowania Kanady w ideę swobodnego ruchu turystycznego między Unią Europejską i Kanadą.²³

Jednak zasady bezwizowego wjazdu Polaków na terytorium Kanady zmieniły się 1 stycznia 2009 r. Ze zwolnienia z obowiązku posiadania wiz będą mogły korzystać wyłącznie osoby posiadające paszporty biometryczne (wydawane od 28 sierpnia 2006 r.). Pozostałe osoby, które nie posiadają paszportów biometrycznych, zobowiązane będą do uzyskania wizy celem wjazdu na terytorium Kanady. Polskie paszporty biometryczne są wydawane od 28 sierpnia 2006 r. - dokument ma bordowe okładki, na okładce napis w języku polskim "Unia Europejska" oraz "Rzeczpospolita Polska", na środku umieszczone jest godło RP, a w dolnej części okładki napis po polsku "Paszport", angielsku "Passport" i francusku "Passeport". Paszporty tymczasowe (wydawane w kraju przez wojewodę i za granicą przez konsula) nie posiadają cech biometrycznych i w związku z tym nie będą uprawniały do bezwizowego wjazdu na terytorium Kanady.²⁴

²¹ Kruczek Zygmunt, *Kraje Pozaeuropejskie- zarys geografii turystycznej*, wyd: Proksenia, Kraków 2008., s. 85

²² Ivory Michael, *Przewodnik National Geographic – Kanada*, wyd. G+J RBA, Warszawa 2004,s. 30-31

²³ www.rynekturystyczny.pl, NUMER: 4/2008

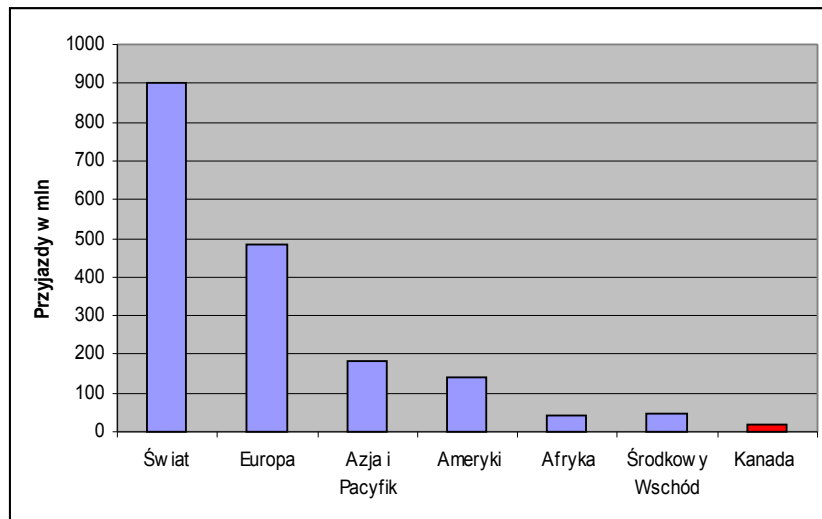
²⁴ Tamże, NUMER: 1/2009

II. RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ

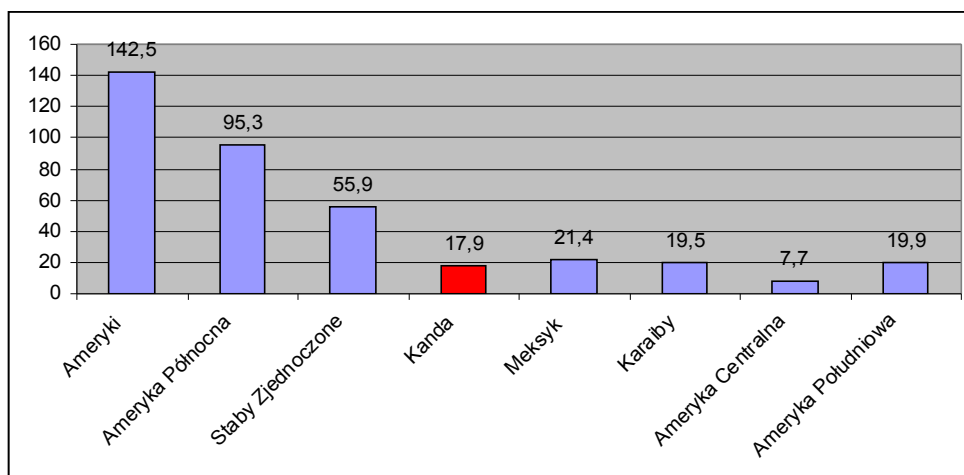
2. 1. Kanada jako część regionu w międzynarodowym ruchu turystycznym

Turystyka w Kanadzie jest ważnym motorem działalności gospodarczej we wszystkich regionach. Przyczynia się do rozwoju, wzbogaca takie gałęzie gospodarki jak: rolnictwo, rybołówstwo oraz leśnictwo. W 2008 roku, działalności turystycznej przyniosła ponad 74 mld dolarów, co stanowiło 2 % krajowego produktu brutto (PKB). Turystyka dała pracę ponad 660.000 Kanadyjczyków. Turystyka jest niezbędna do rozwoju w kluczowych sektorach przemysłu, stanowi główne źródło przychodów dla linii lotniczych wszelkich działalności związanych z zakwaterowaniem turystów. Ta dziedzina gospodarki wspiera także restauracje oraz przemysł rozrywkowy, w tym sztuki teatralne, wydarzenia kulturalne, sportowe, a także wiele małych i średnich przedsiębiorstw. Wiele federalnych departamentów i agencji rządowych tworzą programy, inicjatywy, które mają wpływ na turystykę. Wspólnie zainwestowali ponad 540 milionów dolarów przez rok (2007-2008) w inicjatywy, które miały bezpośredni, pozytywny wpływ na turystykę. Nastąpił 34% wzrost w stosunku do roku poprzedniego. Ponadto budżet na rok 2009 przewiduje wiele nowych istotnych przedsięwzięć mających na celu poprawienie i wzrost międzynarodowych przyjazdów turystycznych do Kanady. Ponadto Kanada prowadzi do ciągłego rozwoju rynku turystycznego poprzez współpracę pomiędzy prowincjami.²⁵

²⁵ www.ic.gc.ca

Wykres nr 1 Przyjazdy do Kanady na tle subregionów oraz świata
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.unwto.org

Wykres nr 2 Przyjazdy do Kanady na tle regionów Ameryk
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.unwto.org

Tabela nr 1 Międzynarodowe przyjazdy do Kanady

International Tourist Arrivals by Country of Destination												M
Series		Full year								(9		
		1995	2000	2005	2006	2007	04/03	05/04	06/05	07/06	Se	
		(million)								(%)		
World		536	683	803	847	903	10.3	5.4	5.5	6.6		
1 France	TF	60.0	77.2	75.9	78.9	81.9	0.1	1.0	3.9	3.8	T	
2 Spain	TF	34.9	47.9	55.9	58.2	59.2	3.1	6.6	4.1	1.7		
3 United States	TF	43.5	51.2	49.2	51.0	56.0	11.8	6.8	3.6	9.8	T	
4 China	TF	20.0	31.2	46.8	49.9	54.7	26.7	12.1	6.6	9.6		
5 Italy	TF	31.1	41.2	36.5	41.1	43.7	-6.4	-1.5	12.4	6.3		
6 United Kingdom	TF	21.7	23.2	28.0	30.7	30.7	12.7	9.2	9.3	0.1		
7 Germany	TCE	14.8	19.0	21.3	23.5	24.4	9.6	6.0	10.1	3.9	T	
8 Ukraine	TF	3.7	6.4	17.6	18.9	23.1	24.9	12.8	7.4	22.1		
9 Turkey	TF	7.1	9.6	20.3	18.9	22.2	26.1	20.5	-6.7	17.6		
10 Mexico	TF	20.2	20.6	21.9	21.4	21.4	10.5	6.3	-2.6	0.3		
11 Malaysia	TF	7.5	10.2	16.4	17.5	21.0	48.5	4.6	6.8	19.5		
12 Austria	TCE	17.2	18.0	20.0	20.3	20.8	1.5	3.0	1.6	2.5	T	
13 Russian Federation	TF	..	..	19.9	20.2	..	-2.7	0.2	1.3	..		
14 Canada	TF	16.9	19.6	18.8	18.3	17.9	9.2	-2.0	-2.7	-1.8		
15 Hong Kong (China)	TF	..	8.8	14.8	15.8	17.2	41.1	8.2	7.1	8.4		
16 Greece	TF	10.1	13.1	14.8	16.0	..	-4.7	10.9	8.6	..	T	

Źródło: www.unwto.org

Tabela nr 2, nr 3 Wpływy dla Kanady z turystyki międzynarodowej

International Tourism Receipts									
	US\$ Local currencies, current prices (% or YTD)								US\$
	2000	2006	2007*	Series	05/04	06/05	07/06	2008*	2007* (billion)
(million)								YTD	
Americas	130,801	154,097	171,342						
North America	101,472	112,529	125,099						
Canada	10,778	14,632	15,486		-0.4	-0.5	0.2	-2.0	
Mexico	8,294	12,177	12,901	\$	9.3	3.2	5.9	7.1	
United States	82,400	85,720	96,712	sa	9.7	4.8	12.8	21.5	
Caribbean	17,156	21,725	22,812						
Anguilla	56	107	119		24.8	24.8	10.8		

International Tourism Receipts									
	1995	2000	2005	2006	2007*	2008*	S	US\$	(billion)
World	405	475	680	742	856				
1 United States	63.4	82.4	81.8	85.7	96.7				
2 Spain	25.4	30.0	48.0	51.1	57.8				
3 France	27.4	30.8	44.0	46.3	54.2				
4 Italy	28.7	27.5	35.4	38.1	42.7				
5 China	8.7	16.2	29.3	33.9	41.9				
6 United Kingdom	20.5	21.9	30.7	33.7	37.6				
7 Germany	18.0	18.7	29.2	32.8	36.0				
8 Australia	8.1	9.3	16.9	17.8	22.2				
9 Austria	12.9	9.8	16.1	16.6	18.9				
10 Turkey	5.0	7.6	18.2	16.9	18.5				
11 Thailand	8.0	7.5	9.6	13.4	15.6				
12 Greece	4.1	9.2	13.7	14.3	15.5				
13 Canada	7.9	10.8	13.8	14.6	15.5				
14 Malaysia	4.0	5.0	8.8	10.4	14.0				

Źródło: www.unwto.org

2. 2. Przyjazdy turystów do Kanady, wpływy z turystyki

Jak widać z powyższych danych Kanada znajduje się w czołówce krajów najczęściej odwiedzanych przez turystów zagranicznych. Dane te zostały przedstawione przez UNWTO, ostatnie pochodzą z 2007 roku. Zanotowano wtedy 17, 9 milionów przyjazdów, co w zestawieniu z ubiegłym rokiem pokazuje spadek o 400 000 przyjazdów do Kanady (Tabela nr 1). W porównaniu do regionu Kanada jest na wyższej pozycji od Ameryki Centralnej oraz innych krajów Ameryki Południowej. Jednak wyprzedzają ją w Północnej części tego kontynentu Stany Zjednoczone, Meksyk oraz Karaiby (Wykres nr 1 oraz nr 2). Jednak turyści zostawiają coraz więcej pieniędzy, co obrazuje tabela nr 2, gdzie wpływy z turystyki wynoszą niemal 15, 5 miliardów, co stawia Kanadę na 13 miejscu (Tabela nr 3) Analizując wcześniejsze lata widać stały wzrost przychodów oraz to, że Kanada pod tym względem wyprzedza Meksyk.

Tabela nr 4 - 15 krajów, które najczęściej odwiedzają Kanadę

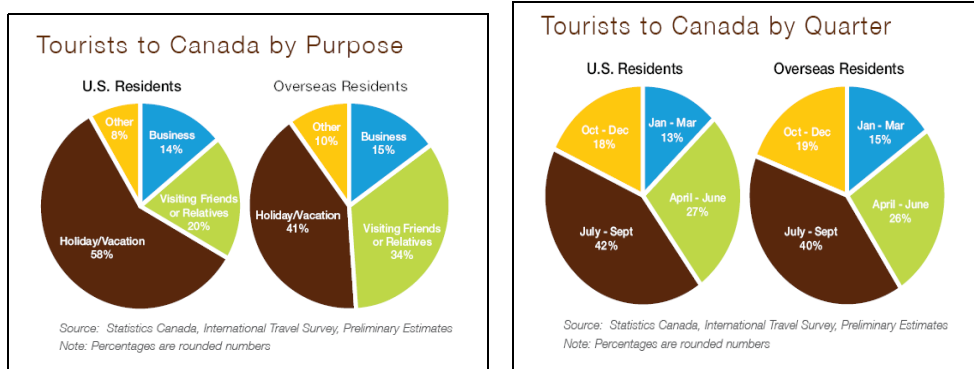
Travellers to Canada by country of origin, top 15 countries of origin (2007)			
Country of origin ¹	2007		
	Overnight trips		
	Trips thousands	Nights	Spending in Canada C\$ millions
United States	13,371	53,270	7,040
United Kingdom	891	10,658	1,188
France	359	5,553	458
Japan	310	3,417	403
Germany	298	4,557	408
Mexico	230	4,212	301
Australia	208	2,744	323
South Korea	188	4,307	275
China	151	4,109	259
India	120	2,528	111
Netherlands	116	1,691	146
Hong Kong	111	1,779	127
Switzerland	94	1,462	158
Italy	93	1,297	94
Taiwan	79	1,169	92

1. May include more than one country.
Source: Statistics Canada, Culture, Tourism and the Centre for Education Statistics.
Last modified: 2009-03-02.

Źródło: www.statcan.gc.ca

Tabela nr 4 przedstawia kraje, które najczęściej odwiedzają Kanadę. Na pierwszym miejscu są Stany Zjednoczone – 13 371 000 przyjazdów, jest to liczba mniejsza od roku poprzedniego o 485 tysięcy. Spędzają oni średnio 4 noce a wydają ponad 7 miliardów dolarów. Drugie miejsce oraz trzecie zajęły kraje europejskie. Odpowiednio Wielka Brytania – 891 000, średnio 11 nocy, wydatki ponad miliard dolarów oraz Francja 359 000, średnio 15 nocy, wydatki 458 000 dolarów. Natomiast Japonia spadła w porównaniu z 2006 roku na miejsce czwarte. Przyjazdy Japończyków wynoszą 310 000, spędzają oni średnio 11 nocy a wydają 403 000 dolarów. Następne miejsca zajmują Niemcy, Meksyk, Australia, Południowa Korea oraz Chiny. Jak widać turyści z krajów poza kontynentem amerykańskim zostają w Kanadzie na dłużej. Natomiast przyjazdy ze Stanów Zjednoczonych są znacznie krótsze.

2. 3. Cele przyjazdów do Kanady, przyjazdy w kwartałach

Wykres nr 3 – Cele przyjazdów do Kanady Wykres nr 4 - Turystyka w Kanadzie według miesięcy

Źródło: Raport „Tourism snapshot” CTC, www.statcan.gc.ca

Z wykresu nr 3 wynika, że do Kanady zarówno ze Stanów jak i krajów zamorskich najczęściej osób przybywa w celu spędzenia wakacji. W Stanach stanowi to 50 %, natomiast w krajach zamorskich 9 % mniej. Jednak w tych krajach o 14 % więcej tj. 34% większe są przyjazdy do Kanady w celu odwiedzenia przyjaciół oraz rodziny w porównaniu ze Stanami, gdzie wynoszą one 20 %. Około 15 % w obu przypadkach stanowią podróże biznesowe a inne wynoszą średnio 9 %.

Przyjazdy w poszczególnych miesiącach zarówno w przypadku sąsiadów Kanady jak i pozostałych krajów są podobne. Aż ok. 40 % ludzi przybywa w okresie wakacyjnym tj. lipiec – sierpień, w okresie wiosennym również jest dużo przyjazdów 27 %. Następnie 18 % stanowią odwiedziny w miesiącach chłodniejszych październik – grudzień, najmniej natomiast – średnio 14 % od stycznia do marca (Wykres nr 4).

2. 4. Środki lokomocji

Tabela nr 5 – Środek transportu używany przez turystów zagranicznych przybywających do Kanady

Non-resident travellers entering Canada					
	2004	2005	2006	2007	2008
	thousands				
Total non-residents	38,844.6	36,160.1	33,390.1	30,373.5	27,370.0
United States residents entering:	34,626.1	31,655.0	28,872.6	25,694.5	22,605.6
By automobile	27,254.9	24,486.4	22,064.9	19,124.9	16,469.9
By plane	4,329.0	4,279.4	4,175.6	4,028.6	3,805.8
By train	108.9	109.2	123.3	129.7	132.3
By bus	1,346.5	1,264.4	1,069.6	941.1	832.3
By boat	959.6	996.1	955.6	1,001.1	971.4
By other methods	627.2	519.5	483.7	469.1	393.6
Residents of countries other than the United States entering:	4,218.5	4,505.2	4,517.6	4,678.8	4,764.5
By land	537.8	547.8	487.6	498.7	541.8
By air	3,565.6	3,831.1	3,903.9	4,037.0	4,060.7
By sea	115.3	126.1	126.1	143.4	161.8

Source: Statistics Canada, CANSIM, table (for fee) [427-0001](#).
Last modified: 2009-04-20.

Źródło: www.statcan.gc.ca

W sposobie podróżowania do Kanady widać różnicę pomiędzy Stanami a pozostałymi państwami, gdyż wynika to z odległości i czasu przejazdu do tego kraju. Najwięcej sąsiadów Kanady przybywa samochodem, w 2008 roku granicę przekroczyło tym środkiem lokomocji 16 469,9 tys. aut. Na drugim miejscu jest podróż samolotem – 3 805,8 tys. Następne metody podróżowania do Kanady to – statek, autobus i na końcu pociąg. Różnica jest natomiast w rodzaju przyjazdów z pozostałych krajów, tam najczęściej osób korzysta z usług lotniczych tj. 4 060,7 tysięcy. Pozostali korzystają podobnie jak Amerykanie ze środków transportu lądowego oraz morskiego.

2. 5. Profile turystów, miejsce zakwaterowania

Tabela nr 6 - Profile turystów podróżujących do Kanady oraz rodzaj zakwaterowania

Rok 2007	Łącznie międzynarodowe rynki	07/06 %
Płeć		
Męska (%)	51.2%	0.6%
Żeńska (%)	48.8%	-0.6%
Wiek (tys.)		
24 i niżej	2,402.9	-3.4%
25-34	1,864.0	-3.1%
35-44	2,676.1	1.6%
45-54	3,245.1	-1.8%
55+ 6,	358.3	1.4%
Rodzaj zakwaterowania (tys.)		
Tylko hotel	7,022.1	-3.2%
Tylko motel	1,321.4	1.0%
Domy przyjaciół lub krewnych	3,371.5	1.2%
Kamping lub parkingi dla przyczep kempingowych	460.4	-3.2%
Domki lub chaty	1,018.3	-3.8%
Hotele i motele	284.0	-9.1%
Inne możliwości z 2 lub więcej rodzajów	1,757.9	-32.9 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.statcan.gc.ca

W 2007 roku Kanadę odwiedziło niewiele lecz jednak więcej mężczyzn (51,2%) niż kobiet (48,8%). Turyści ci byli bardzo zróżnicowani pod względem wiekowym. Najliczniejszą grupę stanowią ludzie w wieku od 45 do 54 lat (3.2 mln), następnie od 35 do 44 (2,6 mln), później 24- latkowie oraz młodsi (2,4 mln). Prawie 1, 9 miliona to 25 -34 – latkowie. Najmniej przyjeżdża osób powyżej 55 roku życia (358 tys.). Jednak ich przyjazdy cechuje wzrost o 1.4% do roku wcześniejszego. Podobnie jest z 35 – 44 latkami, u pozostałych występuje spadek przyjazdów.

Jeśli chodzi natomiast o rodzaj zakwaterowania to można odczytać, iż najwięcej osób korzysta z hoteli (ponad 7 mln). Jednak z tendencją spadkową o 3,2% do poprzedniego roku. Na drugim miejscu ludzie korzystają z gościnności przyjaciół lub krewnych, ponad 3 mln. Duża liczba osób korzysta również z moteli – 1,321 tys.. Tutaj jest tendencja z kolei wzrostowa. Pozostali kwaterują się w domkach lub chatkach letniskowych, następnie korzysta z kempingów. 1,757.9 ludzi korzysta podczas swojego pobytu z różnych dostępnych opcji zatrzymania się w Kanadzie (Tabela nr 6).

2. 6. Odwiedzane regiony

Tabela nr 7 Przyjazdy do poszczególnych prowincji w Kanadzie

Provinces Visited (000's)		
Newfoundland	73.3	1.4%
Prince Edward Island	166.7	-11.1%
Nova Scotia	480.7	-6.9%
New Brunswick	418.1	-1.9%
Quebec	3,038.3	-5.0%
Ontario	8,618.8	-3.6%
Manitoba	363.3	-2.3%
Saskatchewan	203.7	-2.9%
Alberta	1,744.7	0.8%
British Columbia	4,908.8	-0.9%
Yukon	300.9	15.2%
Northwest Territories	31.4	-7.4%

Źródło: www.statcan.gc.ca

W Kanadzie najchętniej odwiedzanymi regionami przez turystów zagranicznych na pierwszych czterech miejscach są: Ontario – 8, 6 mln, British Columbia 4,9 mln, Quebec 3 mln, oraz Alberta 1, 7 mln. Upodobania turystów zmieniają się co do regionów, gdyż widać to z lat poprzednich. Tak też uległa zmianie liczba przyjazdów do British Columbia, nastąpił duży wzrost. Natomiast spadły przyjazdy do rejonu Quebec.

III. RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ

Kanadyjczycy wiele podróżują po kraju i nie tylko często odwiedzają kraje sąsiednie oraz zamorskie. Obrazują to poniższe tabele oraz wykresy, na których ukazane są dane dotyczące krajowej i zagranicznej turystyki mieszkańców Kanady.

Tabela nr 8 Turystyka w ekonomii kanadyjskiej

Tourism in the Canadian Economy		
	\$ billions	07/06 %
Total Demand	70.8	6.1
Domestic	54.6	8.7
International	16.2	-1.7
Tourism GDP	28.6	5.9

Source: Statistics Canada, National Tourism Indicators

Źródło: www40.statcan.gc.ca

Turystyka w Kanadzie jest ważną gałęzią gospodarki, w ekonomii obrazuje to popyt na nią, który w 2007 roku wyniósł **70.8** milionów dolarów. W tym przeważającą część stanowi popyt krajowy – 54.6, a międzynarodowy 16.2 milionów dolarów (Tabela nr 8).

3. 1. Turystyka zagraniczna Kanadyjczyków

Tabela nr 9 - 10 najczęściej odwiedzanych krajów przez Kanadyjczyków

Tabela nr 10 - 10 najczęściej odwiedzanych krajów przez Kanadyjczyków poza USA

Table 42 Top 10 foreign countries visited by Canadians, 2006

	Overnight visits		
	Visits	Nights spent	Spending in country
	thousands		CAN\$ millions
United States	15,992	119,996	10,229
Mexico	841	9,177	894
United Kingdom	778	9,628	942
France	645	8,263	872
Cuba	638	5,295	579
Dominican Republic	536	4,644	508
Germany	334	3,035	291
Italy	315	3,498	490
China	250	5,290	451
Netherlands	239	1,967	194

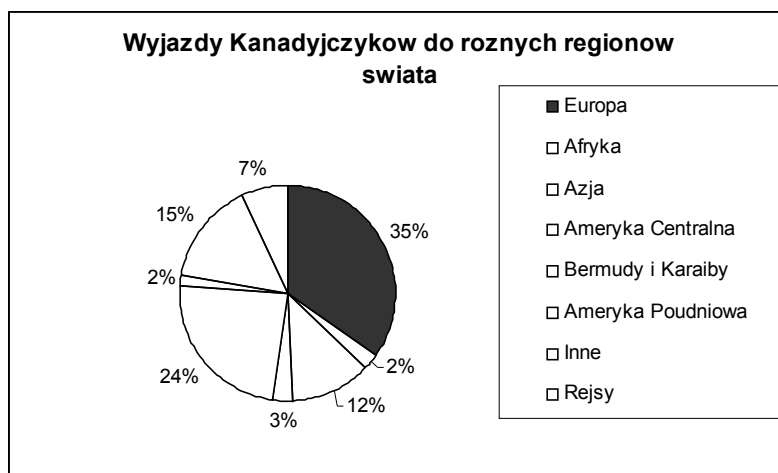
Source: Statistics Canada, Culture, Tourism and the Centre for Education Statistics.

Top Ten Overseas Countries Visited by Canadians

	Visits '000	Nights '000	Spending \$ millions
Mexico	1,017.1	11,081.3	1,076.7
United Kingdom	950.9	11,728.4	1,157.0
France	746.3	9,342.0	976.5
Cuba	723.2	6,117.1	624.9
Dominican Republic	689.6	5,874.9	597.7
Germany	371.4	3,564.6	325.1
Italy	326.6	3,560.9	480.7
Netherlands	258.7	2,103.9	211.5
China	256.6	5,364.5	447.6
Spain	189.0	2,037.6	248.6

Source: Statistics Canada, International Travel Survey, Preliminary Estimates

Źródło: www40.statcan.gc.ca

Wykres nr 5 Wyjazdy Kanadyjczyków do regionów świata
Opracowanie własne na podstawie danych z „International travel- 2007”

Kanadyjczycy dużo podróżują po świecie, wynika to poniekąd z położenia kraju. Na kontynencie Północnej Ameryki znajdują się oprócz Kanady jeszcze dwa państwa **Stany Zjednoczone** oraz **Meksyk** i też one są **najczęściej** odwiedzane przez kanadyjskich turystów. Odpowiednio do pierwszego z krajów w 2006 roku wyjechało 15,992 tysięcy ludzi, a do drugiego 841 tysięcy. Jednak duży udział w turystyce międzynarodowej stanowią wyjazdy poza kontynent. W 2007 w czołówce najczęściej odwiedzanych państw zamorskich znajdowały się takie państwa jak: **Wielka Brytania** (950, 9 tys.), **Francja** (746,3 tys.), **Kuba** (723,2 tys.), Dominikana, Niemcy, Włochy, Holandia, Chiny oraz Hiszpania. Liczby wyjazdów poza granice ciągle rosną (Tabela nr 9, Tabela nr 10).

Jeśli chodzi o **wyjazdy** w poszczególne regiony świata, to Kanadyjczycy najczęściej podróżują do **Europy** co stanowi 35 % wyjazdów oraz na **Bermudy i Karaiby** – 24 %. 12 % wyjeżdża do Azji, a tylko 7 % do Ameryki Południowej (Wykres nr 5).

Tabela nr 11 Wydatki Kanadyjczyków na wyjazdy zagraniczne (w mld USD) według krajów pochodzenia turystów

International Tourism Expenditure		US\$			
		1995	2000	2006	2007* s
		(billion)			
1	Germany	60.2	53.0	73.9	83.1
2	United States	44.9	64.7	72.1	76.2
3	United Kingdom	24.9	38.4	63.1	72.3
4	France	16.3	17.8	31.2	36.7
5	China	3.7	13.1	24.3	29.8
6	Italy	14.8	15.7	23.1	27.3
7	Japan	36.8	31.9	26.9	26.5
8	Canada	10.3	12.4	20.5	24.8
9	Russian Federation	11.6	8.8	18.2	22.3
10	Korea, Republic of	6.3	7.1	18.9	20.9
..		..	..	..	..

Źródło: www.unwto.org

Kanadyjczycy należą do kraju, w którym gospodarka radzi sobie bardzo dobrze, obywatele stać na wiele rzeczy, nie oszczędzają oni więc na wyjazdach. Kanadyjczycy znajdują się na wysokim 8 miejscu jeśli chodzi o wydatki na wyjazdy zagraniczne. W 2007 roku wyniosły one bowiem 24,8 mln dolarów (Tabela nr 11). W porównaniu z innymi latami widoczny jest wzrost wydatków Kanadyjczyków w innych państwach. Rynek turystyczny w Stanach Zjednoczonych wzbogacili aż o 10, 229 mln dolarów, Meksyku oraz Wielkiej Brytanii o ponad 1 mln, o niewiele mniej we Francji 976,5 tysięcy dolarów (Tabela nr 9, Tabela nr 10).

Jeśli chodzi o **międzynarodowy rynek turystyczny** Kanady, należy rozróżnić go na wyjazdy do Stanów Zjednoczonych oraz do państw zamorskich, gdyż sposoby, długość pobytu oraz inne czynniki znacznie różnią się od siebie.

Kanadyjczycy poza granice kraju, wyjeżdżają częściej na **dłuższe okresy**. Do Stanów Zjednoczonych jadą średnio na 7-8 dni, do Meksyku średnio na 10, a do krajów europejskich takich jak Wielka Brytania oraz Francja średnio na 12 dni.

Profile turystów

Tabela nr 12 - Długość pobytów Kanadyjczyków zagranicą (rok 2007)

Długość pobytu- noce	Wyjazdy do USA	Wyjazdy do krajów zamorskich
1 do 6	12,127	501
7 do 13	3,795	3,258
14 do 20	965	1,969
powyżej 21	872	1,675

razem	17,759	7,404
-------	--------	-------

Źródło: Raport o międzynarodowym rynku turystycznym – „Internacional travel – 2007”

Tabela nr 13 Charakterystyka Kanadyjczyków wyjeżdżających zagranicę (powracających do kraju)

	2004		2005		2006		2007	
	thousands	percent	thousands	percent	thousands	percent	thousands	percent
Number and percentage of person-trips								
Quarter of re-entry	19,595	100.0	21,091	100.0	22,731	100.0	25,163	100.0
First	4,967	25.3	5,452	25.8	5,740	25.2	6,158	24.5
Second	4,722	24.1	5,102	24.2	5,454	24.0	5,789	23.0
Third	5,751	29.4	6,261	29.7	6,773	29.8	7,518	29.9
Fourth	4,155	21.2	4,277	20.3	4,765	21.0	5,698	22.6
Province of residence	19,595	100.0	21,091	100.0	22,731	100.0	25,163	100.0
Atlantic provinces ¹	758	3.9	840	4.0	854	3.8	985	3.9
Quebec	3,656	18.7	3,901	18.5	4,206	18.5	4,585	18.2
Ontario	9,292	47.4	9,904	47.0	10,594	46.6	11,635	46.2
Manitoba	727	3.7	775	3.7	877	3.9	969	3.9
Saskatchewan	291	1.5	330	1.6	347	1.5	464	1.8
Alberta	1,657	8.5	1,853	8.8	2,177	9.6	2,488	9.9
British Columbia ²	3,214	16.4	3,489	16.5	3,677	16.2	4,036	16.0
Purpose of trip	19,595	100.0	21,091	100.0	22,731	100.0	25,163	100.0
Business, convention or employment	2,527	12.9	2,853	13.5	3,047	13.4	3,277	13.0
Visiting friends or relatives	4,038	20.6	4,268	20.2	4,388	19.3	4,672	18.6
Other pleasure, recreation or holiday	11,382	58.1	12,213	57.9	13,461	59.2	15,070	59.9
Other	1,649	8.4	1,757	8.3	1,835	8.1	2,145	8.5
Sex	19,595	100.0	21,091	100.0	22,731	100.0	25,163	100.0
Male	8,465	43.2	9,028	42.8	9,691	42.6	10,745	42.7
Female	9,617	49.1	10,358	49.1	11,224	49.4	12,522	49.8
Not stated	1,514	7.7	1,705	8.1	1,817	8.0	1,896	7.5
Age group	19,595	100.0	21,091	100.0	22,731	100.0	25,163	100.0
Under 12 years	1,064	5.4	1,152	5.5	1,233	5.4	1,389	5.5
12 to 19 years	922	4.7	1,006	4.8	1,002	4.4	1,151	4.6
20 to 24 years	665	3.4	668	3.2	794	3.5	841	3.3
25 to 34 years	2,021	10.3	2,163	10.3	2,332	10.3	2,579	10.2
35 to 44 years	3,004	15.3	3,036	14.4	3,200	14.1	3,556	14.1
45 to 54 years	3,877	19.8	4,174	19.8	4,493	19.8	5,050	20.1
55 to 64 years	3,629	18.5	4,007	19.0	4,509	19.8	5,064	20.1
65 years and over	2,900	14.8	3,179	15.1	3,352	14.7	3,639	14.5
Not stated	1,514	7.7	1,705	8.1	1,817	8.0	1,896	7.5
Length of stay	19,595	100.0	21,091	100.0	22,731	100.0	25,163	100.0
1 night	1,684	8.6	1,744	8.3	1,812	8.0	1,980	7.9
2 to 6 nights	7,946	40.5	8,625	40.9	9,552	42.0	10,648	42.3
7 to 13 nights	5,500	28.1	5,895	27.9	6,389	28.1	7,053	28.0
14 to 20 nights	2,409	12.3	2,549	12.1	2,624	11.5	2,935	11.7
21 nights and over	2,057	10.5	2,278	10.8	2,354	10.4	2,547	10.1

Note(s): See "Data quality, concepts and methodology — Explanatory notes for tables" section.

Źródło: „Internacional travel – 2007”, www.statcan.gc.ca

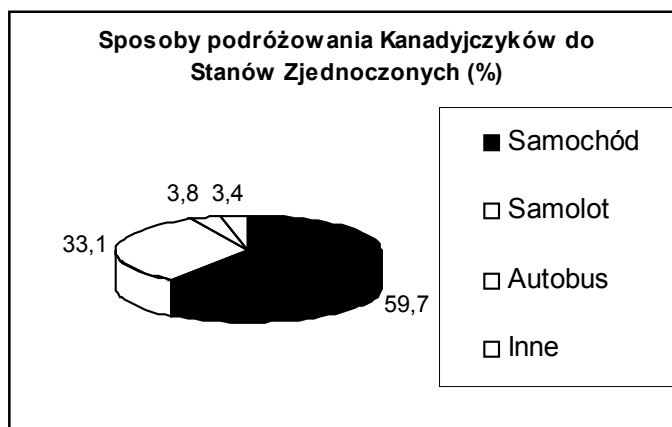
Coraz więcej Kanadyjczyków wyjeżdża do innych krajów, co roku ich liczba wzrasta. Dla porównania w 2004 roku opuściło swój kraj 19, 595 tysięcy osób, w 2007 roku liczba takich osób wzrosła o 5 568 tysięcy podróżujących. Według danych z 2007 roku więcej wyjeżdża do innych krajów Kanadyjek prawie 50 % niż Kanadyjczyków, którzy stanowią 43 %, ten czynnik zmienia się jedynie nieznacznie przez okres 3 lat. Są to osoby w różnym wieku, najczęściej podróżują ludzie w wieku od 35 – 54 lat. Duży procent stanowią także ludzie powyżej 65 roku (14.5) oraz 25- 34 – latkowie (14%). Najmniejszy udział w podróżach mają ludzie młodzi 20 – 24 – latkowie.

Najwięcej wyjazdów do USA to wyjazdy krótkoterminowe od 1 do 6 nocy – 12,127 tysięcy, 7- 13 nocy – 3,795 tys.. Najmniej jest wycieczek powyżej 21 dni. Sytuacja ma się odwrotnie jeśli chodzi o wyjazdy zamorskie. Tutaj najczęściej jest wyjazdów długoterminowych od 1 – 2 tygodni – 3,258 tysięcy. Następnie Kanadyjczycy wyjeżdżają na okres 14 – 20 dni oraz powyżej 21 dni. Najmniej jest wyjazdów krótkoterminowych, jest to z pewnością związane z odległością do tych krajów. W tym wypadku wyjazdy krótkoterminowe nie są opłacalne (Tabela nr 13).

Aż 10, 684 tysięcy osób zostaje w innym kraju od 2 – 6 nocy. Kanadyjczycy wyjeżdżają również na dłuższe podróże 1 lub 2 tygodniowe, które stanowią 28 %, na 14 – 20 nocy wyjeżdża 11,7 % ludzi. Powyżej 21 nocy zostaje 10 % podróżujących. Kanadyjczycy najmniej podróżują na 2 dniowe wycieczki, z jedną nocą, gdyż w przypadku podróży zamorskich, zwłaszcza w celach wypoczynkowych jest to nieopłacalne. Z tego typu krótkich wyjazdów korzystają biznesmeni.

60 % wyjazdów Kanadyjczyków to wycieczki oraz podróże w celach rekreacyjnych oraz dla przyjemności. Prawie 19 % to podróże do rodziny lub przyjaciół, ten rodzaj wyjazdów w ostatnich latach jednak nieznacznie spadł. Turystyka biznesowa oraz w celach delegacyjnych stanowią 13 % , inne – 8,5 %.

Osoby, które najczęściej odwiedzają kraje zagraniczne mieszkają w stanie Ontario – aż 46, 5 %. Dużo osób wyjeżdża także z regionu Quebec ok. 18 %, a następnie z regionów: British Columbia, Alberta, Prowincje Atlantyckie i inne.

Wykres nr 6 Sposoby podróżowania Kanadyjczyków do Stanów Zjednoczonych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z „Tourism snapshot” CTC

Jeśli chodzi o środki transportu jakich Kanadyjczycy używają do poruszania się po świecie, aż ok. 60 % osób przekroczyło granicę z USA samochodem. 33 % osób wybrało samolot, najmniej osób bo zaledwie 3,8 autobus. Inne środki transportu stanowią 3,4 % , w tym pociągi. Różnica jest jednak w podróży do krajów zamorskich, tutaj oczywiste jest, że przeważającą rolę odgrywa ruch lotniczy. Nieznaczną część osób korzysta również ze statków, dotyczy to głównie rejsów.

3. 2. Turystyka krajowa Kanadyjczyków

Turystyka krajowa w Kanadzie odgrywa znacznie większą rolę niż turystyka zagraniczna. Ostatnie dane zostały opublikowane w raporcie „ Domestic travel” z roku 2004 . W nim zostały pokazane sposoby podróżowania, profile turystów, cele podróży. W 2004 roku Kanadę zwiedzało 175.1 milionów obywateli. A wydali na podróż około 29 700 milionów dolarów. Tendencje te mają charakter wzrostowy. Coraz więcej Kanadyjczyków zwiedza swoją ojczyznę. 50 % stanowią wycieczki jednodniowe a drugie 50 % wyjazdów z uwzględnieniem noclegów.

Tabela nr 14 Turystyka w kraju Kanadyjczyków w poszczególnych regionach

**Trips by Canadians in Canada, by province and territory
(Trips (destination))**

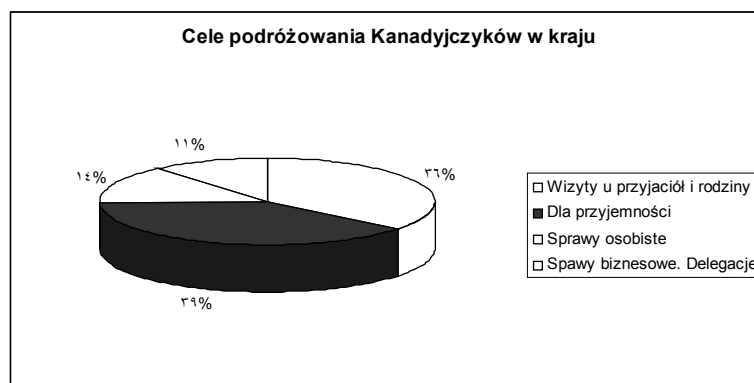
	2000	2001	2002	2003	2004
	Trips (destination)				
	thousands				
Canada	178,628	182,092	187,890	172,244	175,084
Newfoundland and Labrador	3,955	3,902	3,784	3,236	3,107
Prince Edward Island	977	966	1,125	897	911
Nova Scotia	7,034	7,019	8,287	7,164	7,066
New Brunswick	4,794	5,344	6,075	5,613	5,038
Quebec	40,842	40,608	45,928	47,216	48,484
Ontario	65,220	67,160	70,257	62,168	65,290
Manitoba	6,542	6,621	6,265	5,938	6,009
Saskatchewan	8,222	8,139	8,029	7,413	7,451
Alberta	20,022	21,256	19,186	15,775	15,890
British Columbia	20,893	20,984	18,842	16,742	15,738
Yukon/Northwest Territories/Nunavut	F	92 ^E	113 ^E	83 ^E	99 ^E

^E : use with caution.
^F : too unreliable to be published.
Notes:
- Estimates are based on the 1996 Census population counts.

Źródło: www40.statcan.gc.ca

Kanadyjczycy najczęściej podróżują w swoich prowincjach dopiero później udają się w dalsze zakątki kraju. Najbardziej odwiedzanym regionem w 2004 roku było Ontario. Przyjechało do niego 65, 290 tysięcy turystów. Następnym regionem o dużym natężeniu ruchu turystycznego jest Quebec. A także takie regiony jak British Columbia, Alberta, w których notuje się ponad 15, 700 tysięcy przyjazdów. Odwiedziny w poszczególnych prowincjach mają tendencję wzrostową. Jednak spadek popularności obecnie mają takie prowincje jak: Nowofunlandia i Labrador , Wyspy Księcia Edwarda, Manitoba, Alberta.

Cele podróży

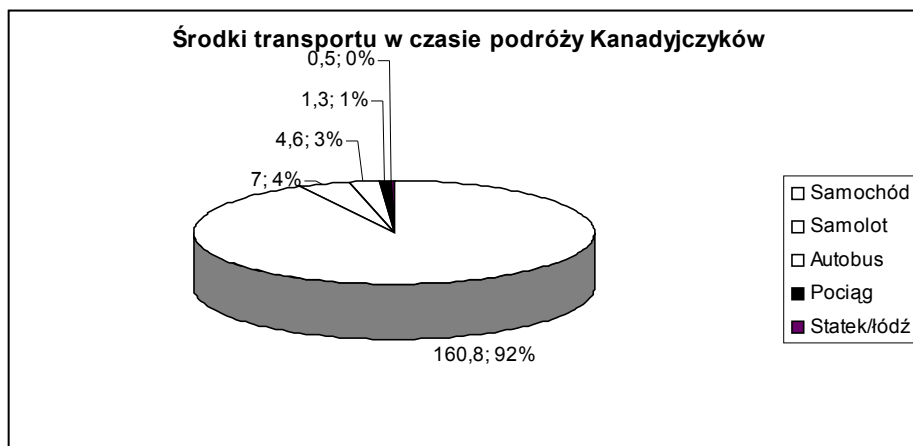

Wykres nr 7 Cele podróżowania Kanadyjczyków w kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu o krajowym rynku turystycznym – „Domestic travel – 2004” CTC

Podróże Kanadyjczyków w kraju głównie są dla przyjemności, wypoczynku, relaksu, wakacji tj. 39 %. Tylko o 3 % mniej to wizyty u przyjaciół i rodziny. 14 % stanowią wyjazdy w celach osobistych, a 11 % w sprawy biznesowe oraz delegacje (Wykres nr 7).

Transport

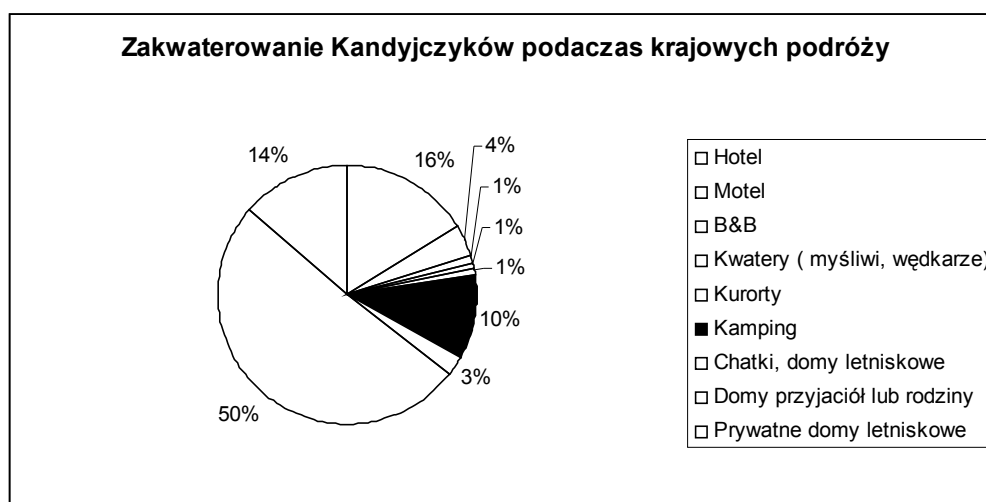

Wykres nr 8 Środki transportu w czasie podróży Kanadyjczyków po kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie – „Domestic travel – 2004” CTC

Samochód to najczęściej używany środek transportu podczas podróży po kraju przez Kanadyjczyków. Stanowi on aż 92 %, tj. ponad 160, 8 milionów osób korzysta właśnie z tego typu pojazdów. 7,4 % to podróże samolotem, a 4,6 % autobusem. Choć podróże pociągiem to tylko 1,3 %, to ich popularność wśród Kanadyjczyków rośnie. W porównaniu z rokiem 2003, podróż koleją wzrosła w 2004 o 17, 3%. Spadły natomiast podróże statkami bądź łodziami o 9,1 %.

Zakwaterowanie

Wykres nr 9 Zakwaterowanie Kanadyjczyków podczas krajowych podróży

Źródło: Opracowanie własne na podstawie – „Domestic travel – 2004” CTC

Kanadyjczycy podróżują w większości do rodziny lub przyjaciół, tam też się kwaterują, w ich domach – 50 %. Dużą rolę odgrywają prywatne domki letniskowe, gdzie obywatele Kanady lubią wypoczywać. Hotele stanowią 16 %, po nich są kempingi – 10 %, oraz motele – 4 %. Nieduży procent (po 1 %) mają kwatery, kurorty, oraz pokoje, gdzie możemy skorzystać z noclegu a rano oferują nam do tego śniadanie.

Miesiące, sezony wyjazdów

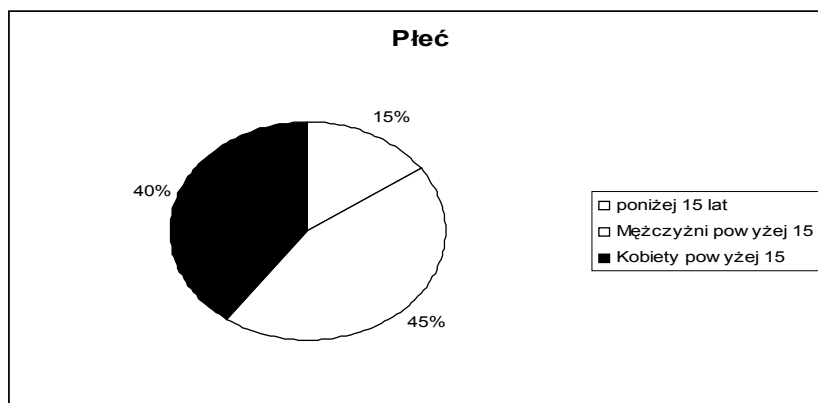

Wykres nr 10 Miesiące, w których Kanadyjczycy najczęściej podróżują po kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie – „Domestic travel – 2004” CTC

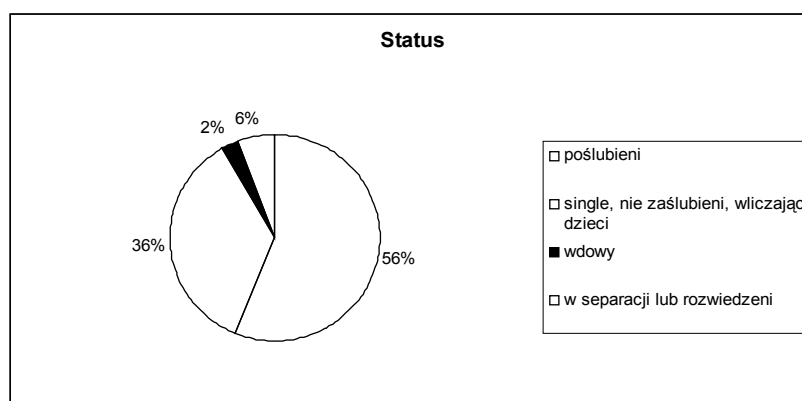
W wakacje Kanadyjczycy najbardziej lubią podróżować po kraju, to jest w miesiącu lipcu oraz sierpniu (34 %). Podróże od kwietnia do czerwca oraz od października do grudnia, stanowią po 23 %, a miesiące zimowe styczeń i luty – 20 %.

Profile turystów.

Wykres nr 11 Płeć Kanadyjczyków podróżujących po kraju

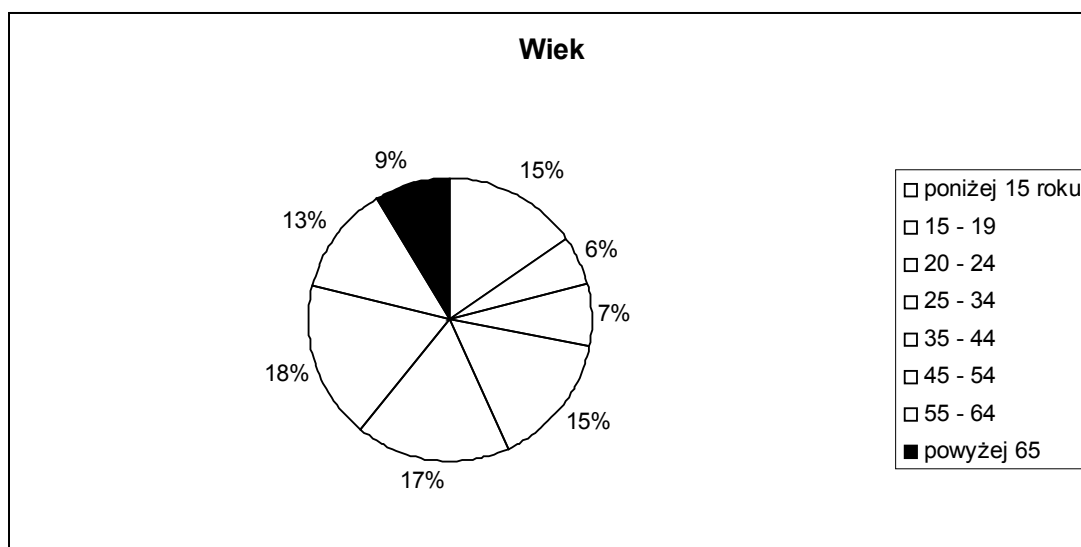
Źródło: Opracowanie własne na podstawie – „Domestic travel – 2004” CTC

Wykres 12 Status cywilny Kanadyjczyków podróżujących po kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie – „Domestic travel – 2004” CTC

Po Kanadzie podróżuje więcej mężczyzn po 15 roku życia, tj. – 45 % natomiast kobiety stanowią 40 %. Osoby poniżej 15 roku życia – dzieci stanowią 15 %. Ponadto jeśli chodzi o stan cywilny to najwięcej osób podróżuje będąc po ślubie lub będący w parze bez ślubu jest ich aż 56 %. Natomiast 36 % to ludzie będący singlami, wliczone są w ten procent również dzieci. Pozostali to Kanadyjczycy, którzy są po rozwodzie lub rozwiedzeni – 6 % oraz wdowy, wdowcy 2 %.

Wykres 13 Wiek podróżujących Kanadyjczyków po kraju
Źródło: Opracowanie własne na podstawie – „Domestic travel – 2004” CTC

Jak wynika z wykresu nr 13 po Kanadzie podróżują ludzie o bardzo zróżnicowanym wieku. Jednak najbardziej aktywnymi podróżującymi są dwie grupy wiekowe, od 45 do 54 roku oraz od 35 do 44 roku, średnio po – 18%. Niewiele mniej bo po 15 % to 25 – 34 – latkowie oraz poniżej 15 roku życia, czyli dzieci. 13 % to 55 – 64- latkowie. Najmniej w porównaniu do innych grup wiekowych zwiedzali swój kraj osoby powyżej 65 roku życia oraz w przedziale wiekowym od 15 – 19 lat.

Według danych z raportu o krajowym rynku turystycznym Kanady, wynika również, że najczęściej podróżują ludzie najbardziej zamożni, czyli tacy, których zarobki przekroczyły 80 000 dolarów rocznie. Najmniej natomiast ci, którzy zarabiają najmniej w stosunku do innych, to takie osoby, których dochody nie przekraczają 20 000 dolarów rocznie.

Z wykształceniem jest podobnie, gdyż najwięcej podróżują ludzie wykształceni, którzy ukończyli uniwersytety. Jeśli chodzi natomiast o zawód, to najbardziej aktywni w podróżowaniu są menadżerowie, kierownicy firm oraz ludzie w podobnej profesji.

Kanadyjczycy podróżujący po kraju korzystają z przeróżnych form turystyki. Jedni preferują aktywny wypoczynek, a inni bierny. Większość wybiera jednak odwiedzin u rodziny oraz krewnych. Na drugim miejscu Kanadyjczycy lubią robić zakupy. Duża część osób wybiera zwiedzanie ciekawych miejsc ora odwiedzenie Parków Narodowych.

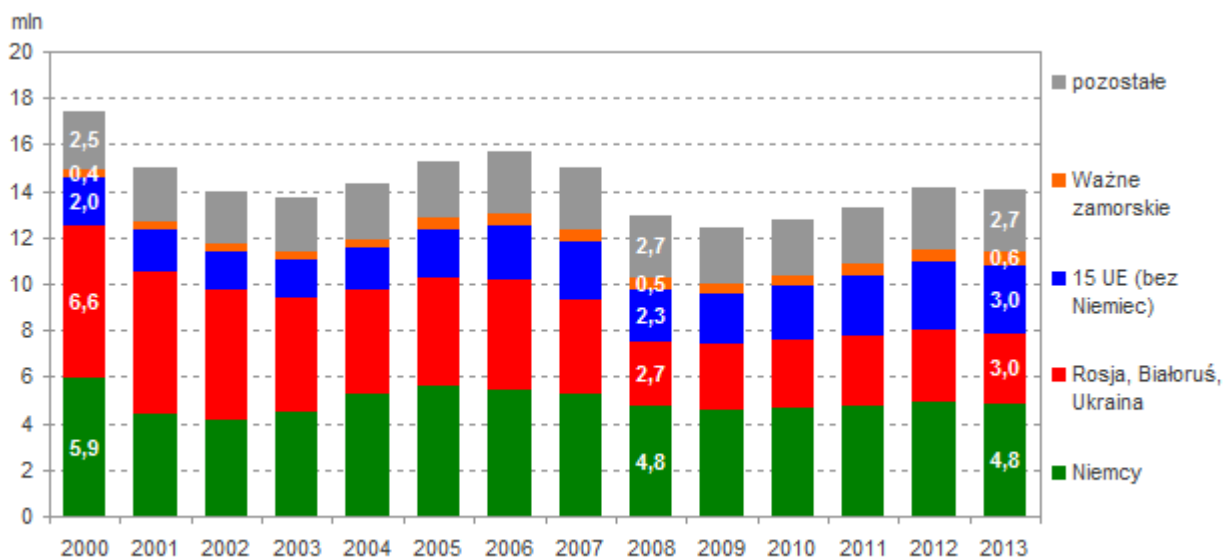
Inne sposoby spędzania czasu wolnego to: zwiedzanie muzeów, zoo, parków botanicznych a także nocne spędzanie czasu w barach, nocnych klubach oraz kasynach.

Okolo 30 % Kanadyjczyków deklaruje się, że spędzają swój czas aktywnie uprawiając sporty takie jak: chodzenie po górach, spacer, pływanie, sporty wodne, wędkarstwo, golf, jazda na rowerze oraz wiele innych.

IV ZNACZENIE RYNKU TURYSTYCZNEGO DLA POLSKI

4. 1. Udział rynków zagranicznych w turystyce przyjazdowej do Polski

Według oszacowań Instytutu Turystyki, w 2007 roku było około 15 mln przyjazdów turystów zagranicznych (cudzoziemców, którzy spędzili w Polsce przynajmniej jedną noc). W tym Kanadyjczycy stanowią 78 000 osób. Według danych w 2008 roku największe znaczenie dla turystyki przyjazdowej do Polski mają turyści z sąsiednich krajów: Niemcy – 4, 8 mln oraz wschodni sąsiedzi: Rosja, Białoruś i Ukraina – 2,7 mln. Kolejno turyści z 15 UE (bez Niemiec) – 2,3 mln. Turyści z ważnych krajów zamorskich tj. Stany Zjednoczone, Australia, Kanada, Korea Płd., Japonia stanowią 0, 5 mln osób przyjeżdżających do Polski. Wynika z tego, że przyjazdy ludzi z tych krajów mają niewielki wpływ w kształtowaniu turystyki przyjazdowej do Polski. (Wykres nr 14)

Wykres nr 14 Udział rynków zagranicznych w turystyce przyjazdowej do Polski
Źródło: „Marketingowa strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2008 – 2015” POT

Według prognoz Instytutu Turystyki, ogólna liczba przyjazdów turystów wzrośnie od 15 mln w 2007 roku, po czym spadnie do niemal 13 mln w 2008 roku, do około 14,2 mln w latach 2012 i 2013, co oznacza średnioroczną dynamikę liczby przyjazdów turystów do Polski w latach 2008 - 2013 na minimalnym poziomie 1,8%. Prognozy przewidują dwuletnie zatrzymanie wzrostu ruchu przyjazdowego z nie ościennych krajów "15" Unii Europejskiej, Ameryki Północnej i pozostałych krajów zamorskich. Stabilizacji liczby przyjazdów można oczekiwać z Niemiec, po spadku w 2008 roku.

Przyjazdy sąsiadów ze wschodu znacznie spadły w 2008 roku, po wejściu Polski do strefy Schengen. Nie jest pewne w jakim tempie te straty będą niwelowane w przyszłości.²⁶

Tabela nr 15 Przyjazdy Kanadyjczyków do Polski, w porównaniu z głównymi krajami zamorskimi

Państwo	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Główne kraje zamorskie	561,9	567,5	9,0%	0,5%	-9,3%	20,4%	1,0%
USA	353,5	331,0	0,4%	-4,5%	-16,4%	10,0%	-6,4%
Korea Płd.	53,2	63,8	61,5%	25,8%	-3,6%	30,8%	19,9%
Kanada	72,3	78,0	16,2%	1,1%	4,3%	27,1%	7,8%
Japonia	40,9	47,5	14,7%	3,6%	4,5%	51,0%	16,1%
Australia	41,9	47,2	3,5%	8,5%	7,4%	35,5%	12,5%

Źródło: POT

Rynek przyjazdów Kanadyjczyków do Polski wzrósł w 2007 o 7, 8 % w porównaniu z rokiem 2006. Kanada znajduje się na zaraz po USA na drugim miejscu w zestawieniu z głównymi krajami zamorskimi, jeśli chodzi o przyjazdy do Polski, co obrazuje tabela nr 14.

4. 2. Charakterystyka przyjazdów Kanadyjczyków do Polski

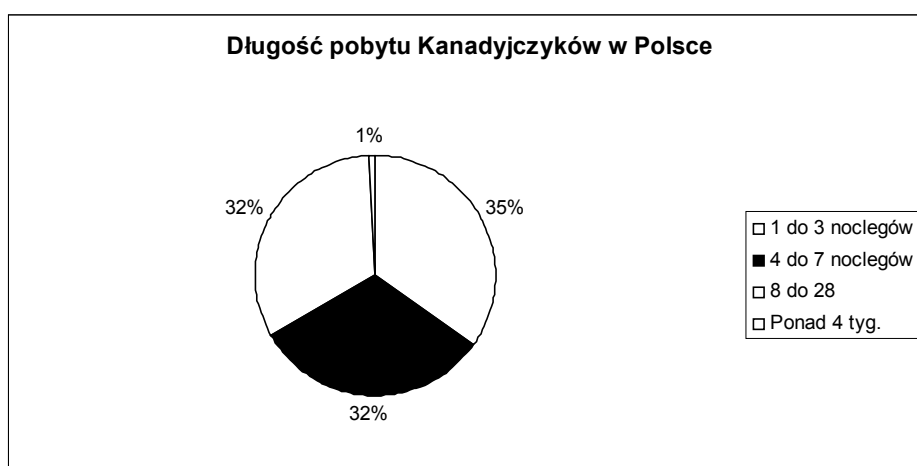
W 2007 roku Polskę odwiedziło 78 tysięcy Kanadyjczyków. Odwiedzali nasz kraj zazwyczaj w miesiącach wakacyjnych tj. lipiec i sierpień, około po 12 tysięcy osób oraz wiosennych jak kwiecień oraz maj. W zdecydowanej większości - w 62 % odwiedzili Polskę mężczyźni, kobiety stanowią 37 %. Grupy wiekowe są bardzo zróżnicowane, jednak najliczniej przyjeżdżają osoby powyżej 55 roku którzy stanowią 34 %, następnie przyjeżdżają ludzie w wieku od 35 do 44 lat. Dość wysoki procent przyjazdów tj. 21 % do Polski mają ludzie młodzi w wieku od 25 do 34 lat. Najmniej przyjeżdża ludzi w przedziale wiekowym od 45 – 54 oraz młodzieży i dzieci do 24 roku życia.

Kanadyjczycy przyjeżdżają do nas średnio na 8 noclegów. Największy udział mają wyjazdy długo terminowe jak: 4 -7 noclegów oraz 8 – 28 stanowią po 32 % . Jednak duży procent mają pobyty krótkie na 1- 3 nocy stanowią 35 %. 1 % to podróże powyżej 4 tygodni. (Wykres nr 15)

Kanadyjczycy zdecydowanie przylatują do Polski samolotami – 60 %, przekraczają jednak także naszą granicę za pomocą samochodów oraz autokarów (Wykres nr 16), podróżując najpierw do innych krajów europejskich.

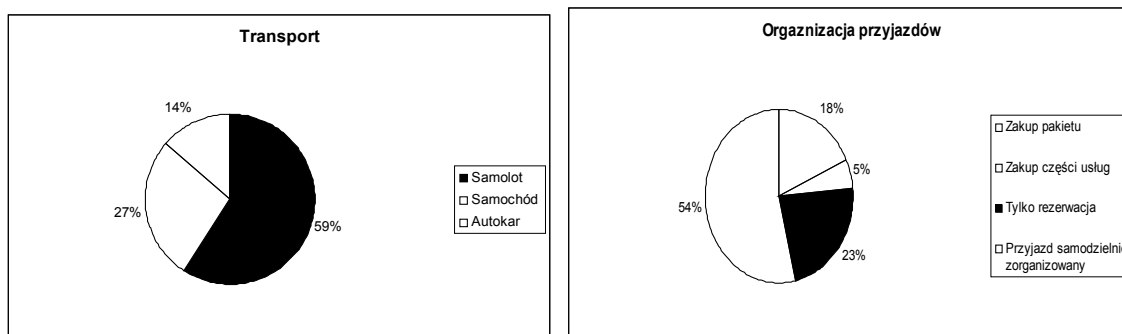
²⁶ www.intur.com.pl,

Ponad to biorąc pod uwagę w jaki sposób zorganizowano przyjazd do Polski, okazuje się, że większość z obywateli Kanady wybierała przyjazdy zorganizowane samodzielnie, bez udziału biur podróży i podobnych jednostek (54 %). Znacznie mniej, gdyż 23 % turystów skorzystało tylko z rezerwacji. Pozostała część osób skorzystała z pomocy biur podróży kupując gotowe pakiety lub części usług (Wykres nr 17).

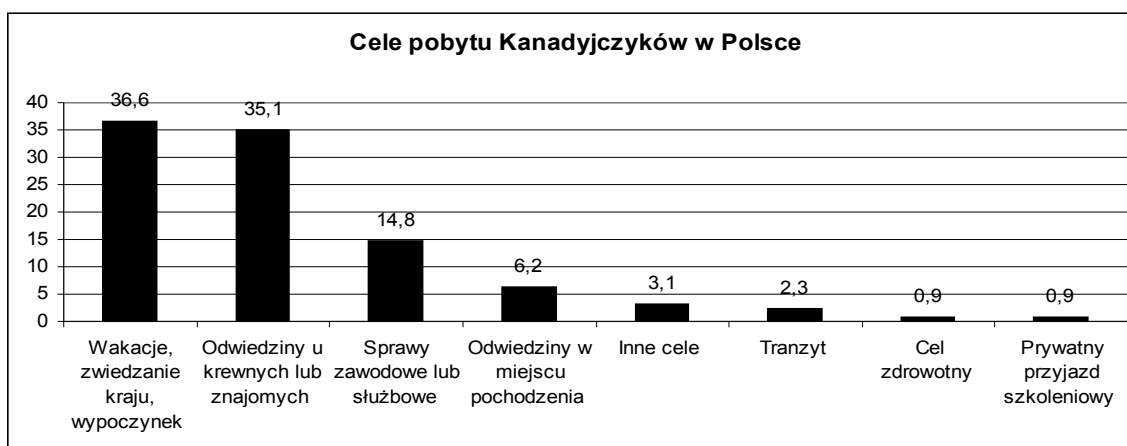
Wykres nr 15 Długość pobytu Kanadyjczyków w Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z raportu „Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2007 roku”

Wykres nr 16 Transport Kanadyjczyków do Polski Wykres nr 17 Sposób organizacji przyjazdów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z raportu „Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2007 roku”

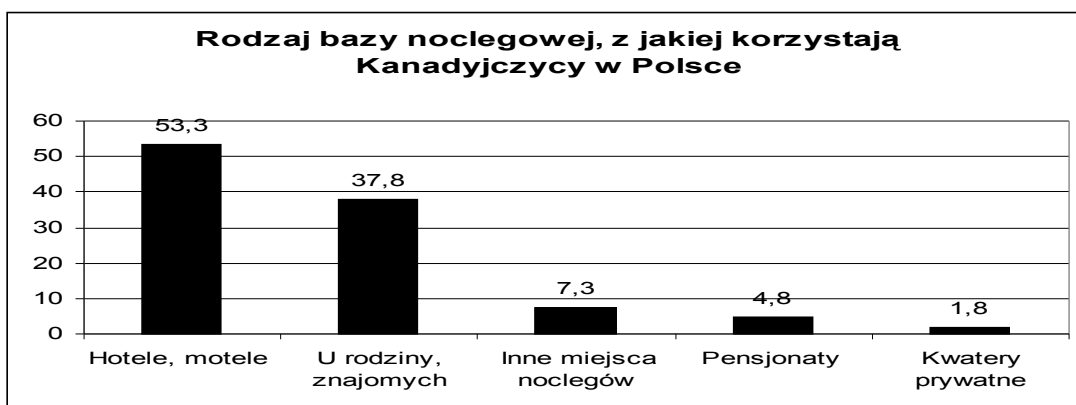
Wykres nr 18 Cele przyjazdów Kanadyjczyków do Polski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z raportu „Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2007 roku”

Jak obrazuje wykres nr 18, pokazujący cele przyjazdów Kanadyjczyków do Polski, najczęściej podróżują do naszego kraju aby wypocząć na wakacjach oraz poznać ciekawe miejsca. Niewiele mniej osób, które stanowią 35 % odwiedzają rodzinę lub znajomych. Prawie 15 % odwiedza Polskę w celach zawodowych lub służbowych. Około 6 % to ludzie, którzy powracają do Polski jako do miejsca swojego pochodzenia. Są to Polacy, którzy na stałe wyjechali do Kanady oraz Kanadyjczycy mający korzenie polskie. Inne cele stanowią już znacznie mniejszy procent i są to: cele zdrowotne niecały 1 %, prywatny przyjazd szkoleniowy oraz tranzyt.

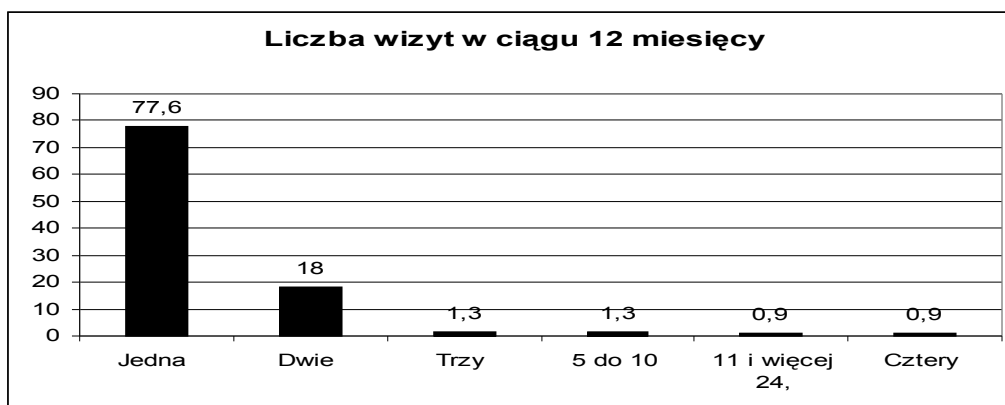
Kanada jest na drugim miejscu w rankingu krajów o największym (ponad 30%) udziale przyjazdów do Polski w celach typowo turystyczno – wypoczynkowych do Polski(zaraz po USA) oraz odwiedzin u krewnych lub znajomych (zaraz po Irlandii).

Kanadyjczycy będąc w Polsce korzystają głównie z usług hoteli oraz moteli 53 %. Duży wskaźnik to przyjazdy do rodziny, więc korzystają z gościnności w ich domach, prawie – 38 %. Inne miejsca noclegowe, pensjonaty oraz kwatery prywatne stanowią pozostały procent rodzaju bazy noclegowej (Wykres nr 19).

Wykres nr 19 Rodzaj bazy noclegowej, z jakiej korzystają Kanadyjczycy w Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z raportu „Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2007 roku”

Wykres nr 20 Liczba wizyt w Polsce w ciągu 12 miesięcy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z raportu „Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2007 roku”

Turyści z Kanady w przeważającej części tj. prawie 78 % przyjeżdżają do Polski raz do roku. 18 % dwa razy do roku. Bardzo mały procent osób z tego kraju przyjeżdża powyżej trzech wizyt na rok (łącznie ok. 5 %). (Wykres nr 20)

Jeśli chodzi o odwiedzane województwa przez Kanadyjczyków to na pierwszym miejscu jest Mazowieckie - 55,3 %, na drugim – Małopolskie 45, 3 % , na trzecim – Podlaskie- 17, 1 %, następnie Dolnośląskie. Pozostałe są w znacznie mniejszym stopniu odwiedzane przez turystów z Kanady. Suma odwiedzanych województw przekracza 100 %, gdyż respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź. Natomiast najliczniej odwiedzane miasta przez Kanadyjczyków to:

1. Warszawa – 41,6 %
2. Kraków – 17,3 %
3. Wrocław – 15, 8 %

4. Poznań – 3,3 %
5. Katowice, Szczecin – po 2, 3 %

4. 3. Znaczenie rynku turystycznego Kanady wobec polskiej gospodarki

Przychody dla Polski

Dzięki przyjazdom Kanadyjczyków Polska gospodarka w 2007 roku wzbogaciła się o 66, 6 mln dolarów amerykańskich. Przychody w 2007 roku wzrosły prawie dwukrotnie w porównaniu z rokiem 2006, gdzie wynosiły 35 mln dolarów. Jeden Kanadyjczyk wydawał w Polsce średnio 696 dolarów, co przedstawia tabela nr 15. Wynika z tego, że choć do Polski nie przyjeżdża aż tak dużo turystów w porównaniu z innymi krajami, jednak zostawiają w Polsce dużo pieniędzy. Te wszystkie czynniki stawiają Kanadę na 8 miejscu użyteczności turystyki zagranicznej dla Polski.

Tabela nr 16 Przychody z turystów kanadyjskich w Polsce i wydatki na jednego Kanadyjczyka w Polsce

Lp.	Kraj	Wielkość wydatków w Polsce		Wielkość wydatków w Polsce na 1 turystę ²		Liczba turystów odwiedzających Polskę		Korzystający z polskich hoteli	
		w mln USD	wartość stand.	w USD	wartość stand.	w tys.	wartość stand.	w tys.	wartość stand.
22	Szwajcaria	37,6	0,0058	652	0,2153	56	0,0078	25,7	0,0263
23	Kanada	60,6	0,0098	696	0,2334	76	0,0116	18,4	0,0182
24	Belgia	52,9	0,0085	489	0,1494	106	0,0173	50,0	0,0531

Źródło: Wskaźnik użyteczności turystyki zagranicznej 2008. POT

Kanadyjczycy przyjeżdżający do Polski najbardziej mają uwagi krytyczne w stosunku do kosztów – 34 %, następnie narzekają na stan sanitarny, bezpieczeństwo, dojazdy – po ok. 20 % oraz brak informacji – 17 %. ²⁷

Znaczenie rynku Kanadyjskiego dla Polski

Polska Organizacja Turystyczna w „Marketingowej Strategii Polski w sektorze turystyki na lata 2008-2015” określiła gradację i podział rynków według znaczenia dla

²⁷ www.pot.gov.pl

Polski. Kanada w tej kategoryzacji znalazła się na rynku drugoplanowym, na miejscu 6, zaraz po Rosji. Jest to rynek o znaczeniu średnim. Jednak w 2007 roku nastąpił drastyczny wzrost przyjazdów Kanadyjczyków bezpośrednio po wstąpieniu Polski do UE i zniesieniu obowiązku wizowego dla Kanadyjczyków. Warto zwrócić także uwagę na to, że Kanadyjczycy polskiego pochodzenia stanowią drugą pod względem wielkości grupę etniczną pochodzącą z krajów Europy Centralno-Wschodniej (2,8%), po Ukraińcach (3,6%). Dużym plusem dla Polski jest to, że w Kanadzie panuje coraz powszechniejsze przekonanie, że jakość usług turystycznych w Polsce jest coraz lepsza i zaczyna dorównywać jakości w innych krajach europejskich. Polska jest dzisiaj coraz lepiej postrzegana jako kraj celu podróży, często w połączeniu z innymi krajami regionu. Polska ma opinię kraju odległego i nie najlepiej znanego, ale wyobrażanego jako dobrze rozwijający się gospodarczo, mający silną pozycję w regionie i posiadający bogate dziedzictwo kulturalne.²⁸

Wielu dostrzega coraz bardziej bogactwo polskiej kultury, historii i niestandardowych atrakcji turystycznych. Polska jednak ciągle jest uznana jako słabo promowana w Kanadzie, choć wielkość rynku wydają się być wysoka. POT proponuje w tym celu selekcjonować oraz specjalizować wybiórcze produkty turystyczne („Macierz atrakcyjności i potencjału rynków”). Jednak Polska liczy, że przyjazdy Kanadyjczyków do Polski wzrosną. Nadzieje te mają po zaprezentowaniu Polski w najnowszym katalogu touroperatora Panorama Travel & Tours na 2009 rok zorganizowanej 12 lutego w Toronto. Prezentacja połączona była z degustacją polskiej kuchni oraz występem zespołu polonijnego "Radość". Panorama Travel & Tours specjalizuje się w organizowaniu wyjazdów do krajów Europy Centralnej przede wszystkim do Polski, Czech, Słowacji oraz Węgier.²⁹

Wyjazdy Polaków do Kanady.

Obecnie znacznie wzrosły podróże Polaków do Kanady, gdyż na pobyt turystyczny do 3 miesięcy zniesiono wizy. Do tej pory wydawano rocznie około 25 tysięcy wiz. W 2006 roku do Kanady przyjechało na czasowe wizy ponad 33 tysiące Polaków - około pięciu razy więcej niż Węgrów i 10 razy więcej niż Słowaków. Liczby te świadczą o tym, że Kanada jest dla Polaków atrakcyjnym celem podróży i to stało się i ten fakt był jedną z przyczyn zniesienia obowiązku wizowego.³⁰

²⁸ „Marketingowa strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2008 – 2015”, POT

²⁹ www.aktualnosciturystyczne.pl

³⁰ www.rynekturystyczny.pl

Zakończenie

Kanada to kraj dalekiej północy, niezwykle urokliwy, posiadający duży potencjał walorów turystycznych zarówno przyrodniczych, jak i pochodzenia antropogenicznego. To państwo oferuje turystom krajowym oraz zagranicznym wiele atrakcji, które powodują, że Kanada potrafi pozytywnie zaskoczyć czymś wyjątkowym. Turystyka w Kanadzie odgrywa bardzo ważną rolę.

W pracy starałam się pokazać główne aspekty, trendy w kanadyjskim ruchu turystycznym. Najważniejsze fakty dotyczące rynku turystycznego:

- * Kanada jest na wysokim 14 miejscu, jeśli chodzi o przyjazdy turystów zagranicznych 17, 9 milionów osób, oraz na 13 miejscu w rankingu wpływów z turystyki – 15, 5 miliardów dolarów.
- * Dominującym kierunkiem wyjazdów są wyjazdy do Stanów Zjednoczonych oraz na „ciepłe” wakacje, przede wszystkim w rejon Karaibów – łącznie ponad 70% wszystkich wyjazdów zagranicznych. Do Europy wyjechało 3,7 mln turystów, tj. 60% wszystkich uczestników wyjazdów zamorskich, a ich średnia pobytu wyniosła 18,7 dnia.
- * Wyjazdy do Europy charakteryzowały się stabilnymi wzrostami – w ostatnich 5 latach po 10% rocznie. W roku 2008 nastąpi zahamowanie tego trendu. Silna pozycja dolara kanadyjskiego w stosunku do dolara amerykańskiego i osłabienie w stosunku do euro oraz wzrost taryf lotniczych powodują przesunięcie zainteresowania wyjazdami do Europy w kierunku wyjazdów do innych krajów, w szczególności do Stanów Zjednoczonych.
- * Najważniejsze deklarowane aktywności w czasie podróży: zwiedzania miejsc historycznych i atrakcji przyrodniczych, muzea i galerie, zakupy i dobre jedzenie.
- * Dominującą rolę odrywa turystyka krajowa Kanadyjczyków. Wyjeżdżają oni głównie na wakacje, następnie w odwiedziny do krewnych lub znajomych, oraz w podróże biznesowe.
- * Kanadyjczycy są na wysokim 8 miejscu, jeśli chodzi o wydatki na podróże zagraniczne,
- * Do Polski przyjeżdża rocznie ok. 78 tysięcy Kanadyjczyków i wzbogacają polską gospodarkę o 66,6 mln dolarów.

Podsumowując Kanada silnie rozwija się pod względem turystycznym. Kanadyjczycy są bardzo aktywni turystycznie i dużo podróżują po kraju oraz zagranicę. Należy też wspomnieć, że z kolei wielu zagranicznych turystów docenia piękno Kanady i przyjeżdża aby poznać bardzo bogatą i urozmaiconą atrakcyjność turystyczną tego kraju, który ma im tak wiele do zaoferowania.

Bibliografia

1. Franklin Paul, *Kanada*, Wyd. Wiedza i Życie, Warszawa 2001.
2. Ivory Michael, *Przewodnik National Geographic – Kanada*, wyd. G+J RBA, Warszawa 2004.
3. Jepson Tim, Lee Phil, Smith Tania, *Kanada*, Wyd. Bielsko-Biała : Pascal, 2002.
4. Kruczek Zygmunt, *Kraje Pozaeuropejskie- zarys geografii turystycznej*, wyd: Proksenia, Kraków 2008.
5. Słabczyński Tadeusz, *Kanada : mały przewodnik turystyczny*, Wyd. Krajowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1990.

Strony internetowe:

- www.asenglish.pl/kanada/kanada.h, (05.04.09)
- www.eszkola.pl/dzial/ameryka_kanada, (05.04.09)
- www40.statcan.gc.ca, (25.04.09)
- www.encyklopedia.servis.pl/images/thumb/a/a3/, (07.04.09)
- www.atrakcje-turystyczne.com, (07.04.09)
- www.wakacjeczprzewodnikiem.pl, (07.04.09)
- www.odyssei.com, (07.04.09)
- www.przewodnik.onet.pl, (05.04.09)
- www.ic.gc.ca, (25.04.09)
- www.unwto.org, (25.04.09)
- www.statcan.gc.ca, (25.04.09)
- www.intur.com.pl, (25.04.09)
- www.aktualnosciturystyczne.pl, (26.04.09)
- www.rynekturystyczny.pl, (27.04.09)

Raporty:

- Canadian Tourism Commission – „*National Tourism Indicators First Quarter 2008*”
- Raport „*Tourism snapshot*” CTC
- Raport o międzynarodowym rynku turystycznym – „*Internacional travel – 2007*”, CTC
- Raport o krajowym rynku turystycznym – „*Domestic travel – 2004*”, CTC
- „*Marketingowa strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2008 – 2015*” POT
- „*Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2007 roku*”, Instytut Turystyki
- „*Wskaźnik użyteczności turystyki zagranicznej 2008.*” POT

Spis map

Mapa nr 1 Kanada – położenie.....	5
Mapa nr 2 Geopolityczna mapa Kanady – 10 prowincji i 3 terytoria	9

Spis wykresów

Wykres nr 1 Przyjazdy do Kanady na tle subregionów oraz świata.....	23
Wykres nr 2 Przyjazdy do Kanady na tle regionów Ameryk	23
Wykres nr 3 Cele przyjazdów do Kanady.....	25
Wykres nr 4 Turystyka w Kanadzie według miesięcy.....	25
Wykres nr 5 Wyjazdy Kanadyjczyków do regionów świata.....	30
Wykres nr 6 Sposoby podróżowania Kanadyjczyków do Stanów Zjednoczonych.....	33
Wykres nr 7 Cele podróżowania Kanadyjczyków w kraju.....	35
Wykres nr 8 Środki transportu w czasie podróży Kanadyjczyków po kraju.....	35
Wykres nr 9 Zakwaterowanie Kanadyjczyków podczas krajowych podróży.....	36
Wykres nr 10 Miesiące, w których Kanadyjczycy najczęściej podróżują po kraju.....	36
Wykres nr 11 Płeć Kanadyjczyków podróżujących po kraju.....	37
Wykres nr 12 Status cywilny Kanadyjczyków podróżujących po kraju.....	37
Wykres nr 13 Wiek podróżujących Kanadyjczyków po kraju.....	38
Wykres nr 14 Udział rynków zagranicznych w turystyce przyjazdowej do Polski.....	40
Wykres nr 15 Długość pobytu Kanadyjczyków w Polsce.....	42

Wykres nr 16 Transport Kanadyjczyków do Polski.....	42
Wykres nr 17 Sposób organizacji przyjazdów.....	42
Wykres nr 18 Cele przyjazdów Kanadyjczyków do Polski.....	43
Wykres nr 19 Rodzaj bazy noclegowej, z jakiej korzystają Kanadyjczycy w Polsce.....	44
Wykres nr 20 Liczba wizyt w Polsce w ciągu 12 miesięcy.....	44

Spis tabel

Tabela nr 1 Międzynarodowe przyjazdy do Kanady.....	24
Tabela nr 2, nr 3 Wpływy dla Kanady z turystyki międzynarodowej.....	24
Tabela nr 4 - 15 krajów, które najczęściej odwiedzają Kanadę.....	25
Tabela nr 5 – Środek transportu używany przez turystów zagranicznych przybywających do Kanady.....	26
Tabela nr 6 - Profile turystów podróżujących do Kanady oraz rodzaj zakwaterowania.....	27
Tabela nr 7 Przyjazdy do poszczególnych prowincji w Kanadzie.....	28
Tabela nr 8 Turystyka w ekonomii kanadyjskiej.....	29
Tabela nr 9 - 10 najczęściej odwiedzanych krajów przez Kanadyjczyków.....	29
Tabela nr 10 - 10 najczęściej odwiedzanych krajów przez Kanadyjczyków poza USA.....	29
Tabela nr 11 Wydatki Kanadyjczyków na wyjazdy zagraniczne (w mld USD) według krajów pochodzenia turystów.....	30
Tabela nr 12 - Długość pobytów Kanadyjczyków zagranicą (rok 2007)	31
Tabela nr 13 Charakterystyka Kanadyjczyków wyjeżdżających zagranicę (powracających do kraju po podróży)	32
Tabela nr 14 Turystyka w kraju Kanadyjczyków w poszczególnych regionach.....	34
Tabela nr 15 Przyjazdy Kanadyjczyków do Polski, w porównaniu z głównymi krajami zamorskimi.....	41
Tabela nr 16 Przychody z turystów kanadyjskich w Polsce i wydatki na jednego Kanadyjczyka w Polsce.....	45

Spis zdjęć:

Flaga Kanady.....	5
Widok na miasto Quebec.....	16
Wodospad Niagara widziany z lotu ptaka.....	19

*Wyrażam zgodę na opublikowanie przeze mnie projektu na stronie AWF Kraków.
Oświadczam, że został on wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami i nie narusza
niczyich praw autorskich.*